

Revista ECONOMICA

Supliment • nr. 1 • 6 ianuarie 1978

1 INTREPRINDEREA DE CON- STRUCȚII METALICE — BOCȘA	2 UZINA MECANICĂ CLUJ-NAPOCA	3 DEPOZITUL DE PRELUCRA- REA ȘI COLECTAREA DE- ȘEURILOR METALICE — SIMERIA
--	---	---

MOTOARE UTILAJE - SCULE

— M2 11 KW×750 r/min. 380/220 V
50 Hz buc. 2

— M2 11 KW×750 r/min. 380/220 V
50 Hz cu 2 cap ax buc. 13

— M2 32 KW×750 r/min. 380/220 V
50 Hz cu 2 cap ax buc. 5

— AIM 10 KW×750 r/min. 380/220 V
50 Hz B3 buc. 3

— AIFM 10KW×750 r/mi. 380/220 V
50 Hz B5 buc. 1

— ASIRT ASIFRT 23/23 KW×750/1500
r/m 380 220 V 50 Hz buc. 3

— MEFA 2,2 KW×750 r/min. 380/220
V 50 Hz B5 buc. 4

— B3 (ASI) 11 KW×750 r/min.
380/220 V 50 Hz buc. 20

— B3 (ASI) 11 KW×1000 r/min.
380/220 V 50 Hz buc. 2

— TCA 1KW×1000 r/min. 380/220 V
50 Hz buc. 1

— Motor role laminare 4 KW×650
r/min. 380/220 V 50 Hz buc. 4

— Rezistențe de macara TR 1.1 buc. 70

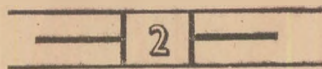
FABRICA „8 MAI“ MEDIAS

Str. Cojocarilor nr. 20-26 județul Sibiu, telefon 12440,
execută și livrează pe bază de comenzi ferme orice cantități de :

- curele de transmisie tăbăcite vegetal
- curele de transmisie tăbăcite mineral
- mănuși de protecție pentru sudori, executate din piele
- palmare de protecție din piele

Executarea și livrarea în ordinea primirii comenzilor,
fabrica garantind calitatea.

CONSTRUCȚII - INSTALAȚII ELECTRICE

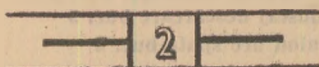
- Comutator stea triunghi 63 A buc. 10
- Contactor AC3-20A/380 v buc. 50
- Idem AC3-40A — cu rele buc. 30
- Contactor C-40-02-20-001 buc. 18
- Idem K1-10 A buc. 20
- Idem TCA-10 A cu rele buc. 100
- Idem TCA-10 A cod. 4006 buc. 100
- Idem TCA-40 A buc. 40
- Idem TCA-125 A buc. 30
- Capace sig. 63 A buc. 300
- Idem 100 A buc. 8
- Cleme siguranță 10 mmp buc. 35
- Cleme mobile buc. 55
- Clame universale A70 buc. 150
- Clame racord 6 mm buc. 4000
- Contact fix 10 A buc. 153
- Idem 25 A buc. 250
- Contact aluminiu Ditu 380/160 A buc. 100
- Idem mobil Ditu 25 A buc. 10
- Idem fix Ditu 25 A buc. 50
- Idem Ditu 100 A buc. 19
- Idem mobil Ditu 100 A buc. 21
- Idem mobil AC3-100 A buc. 60
- Idem fix AC3-100 A buc. 100
- Idem mobil AC3-40 A buc. 67
- Idem fix TCA-125 A buc. 176
- Idem fix 200 A buc. 17
- Cruce port perii buc. 8
- Ampermetru 60 A buc. 3
- Idem 0-300 A buc. 6
- Idem E54-600 A buc. 3

- Autotranf. reglabil 18 A buc. 2
- AMSU P. 12703 buc. 20
- Armatură 100 W buc. 100
- Bec 220/25 w buc. 300
- Idem 220/40 w buc. 600
- Bec vap. mercur LVF-80 buc. 10
- Bec vap. mercur 400 w buc. 50
- Bec infraroșii buc. 6
- Bobine 20 W buc. 49
- Balastri 65 w buc. 57
- Idem 250 w buc. 14
- Idem BIA 40 w buc. 106
- Idem BVA 400 w buc. 36
- Buton comanda 2 A buc. 200
- Idem BF6 buc. 40
- Buton lampă reglabil buc. 30
- Bandă sticlată 15 mm ml. 700
- Idem 20 mm ml. 5000
- Idem 25 mm ml. 7000
- Idem 30 mm ml. 5000
- Bandă uleiată 15 mm ml. 13000
- Idem 25 mm ml. 4000
- Idem 30 mm ml. 3000
- Bandă naturală 15 mm ml. 1000
- Idem 20 mm ml. 5000
- Bandă vegetală 15 mm ml. 1000
- Idem 20 mm ml. 3000
- Idem 25 mm ml. 10000
- Bandă vegetală 30 mm ml. 5000
- idem terilena ml. 4800
- Bride cablu buc. 1
- Bobine MIF 1600 w buc. 60
- Bobine 380 v buc. 60
- Bobine TCA 10A/220V buc. 180
- Blor releu termic 32 A buc. 20
- idem 63 A buc. 6
- idem TSA 11 A buc. 72
- idem termic 15 A buc. 75

- Conductor FY 10 mm ml. 1200
- idem FFF—35 mm ml. 90
- idem 6 mm ml. 500
- idem FYYA 2×2,5 ml. 100
- idem 4×2,5 ml. 30
- idem MYYM 4×1,5 ml. 538
- idem MCM 5×1,5 ml. 2000
- idem MCM 6×1,5 ml. 100
- idem CSYY 16×1,5 ml. 150
- Condens. ISOKOND Tip IKC 20/300 buc. 5
- Comutator cod 63 buc. 6
- idem came 63 A buc. 22
- idem 40 v buc. 6
- idem mașini unelte buc. 16
- idem stea triunghi 32 A buc. 10
- Doze bachelită buc. 39
- Dulii starter buc. 100
- Doze aparat buc. 96
- Fișe tripolare plate buc. 2
- Garnitură sub capac buc. 140
- Izolatori DFS 35 KW buc. 6
- Întrerup. cu pirghie 600 A buc. 1
- Inversor de sens 32 A buc. 50
- Întrerupător PACO 63 A buc. 20
- idem pirghie 200 A buc. 5
- idem 63 A buc. 10
- idem 100 A buc. 20
- idem trifazic buc. 1
- idem cu placă buc. 20
- Limitator cursa 60 A Cod 4460 buc. 1
- idem cod. 6110 buc. 6
- idem cod. 6100 buc. 10
- idem cod. 6090 buc. 15
- idem cod. 4464 buc. 350
- Lămpi noris buc. 6
- Lampă semnalizare buc. 14
- Micafoliu sul. 0,10 mp. 300

- idem P701 0,18 mp. 300
- Mecanită P 782 kg. 25
- idem format mare 0,20 kg. 40
- idem P 782 1 mm kg. 50
- Mică pinză PHN S 103 kg. 30,5
- Mecanita 0,5 kg. 30
- Micabanda S2MH kg. 12
- idem S1MS1 0,10×25 kg. 44,9
- idem pe hirtie 0,10×25 kg. 61
- idem S2MS1 kg. 112,5
- Micanita colector P782 0,6 kg. 80
- Microlimitator C 6131 buc. 442
- Microintreprupător C.5917 buc. 100
- Manometru 0—1 buc. 3
- Micabanda P—701 ml. 20000
- Manipulator 4 poz. reglabil buc. 25
- idem 4 poz. nereglabil buc. 30
- Patroane mignon 25 A buc. 500
- idem 6 A buc. 100
- Patroane fuzibile 16 A buc. 350
- idem 25 A buc. 1250
- idem 50 A buc. 180
- idem 63 A buc. 600
- idem 80 A buc. 100
- idem 4 A buc. 500
- Prize 24 v buc. 106
- idem contact 6 A buc. 300
- idem 10 A buc. 300
- idem 15 A buc. 290
- idem 20 A buc. 300
- idem 60 A buc. 100
- Perii colectoare buc. 900
- Plăci seleniu 40×40 buc. 80
- idem 100×100 buc. 100
- Placă presată kg. 607,5
- Punte contact DITU 100 A buc. 4
- Papuc cablu 4×3,1 buc. 3000
- Releu fluorescent buc. 9
- Releu interm. R1—3 220 V.VE C44 buc. 2
- idem R1—3T A—22 0—01/380 V buc. 4
- idem RC2—50 A buc. 1
- Releu RTPA—5 buc. 1
- idem RTPA—7 buc. 1
- Sirmă Cu recuper. 1,6 kg. 200
- idem 1,5 kg. 200
- Soclu sig. LS 64 A kg. 250
- Soclu sig. LS 100 A buc. 61
- Tub warnischi Ø 6 ml. 2000
- idem Ø 7 ml. 3500
- idem Ø 9 ml. 3000
- idem Ø 10 ml. 3000
- Soclu sig. mignon 25 A buc. 2300
- Tub Kopek ml. 40
- Transformator TMA 400 VA buc. 6
- idem TMA 380/220 buc. 6
- idem BIA 65 W buc. 11
- Voltmetru M52 0—600 buc. 5
- Cablu electric FA 1×95 ml. 1480
- idem FA 2×16 ml. 20828
- idem FAC 2×25 ml. 2860

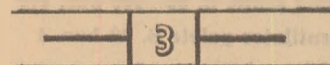
PIESE DE SCHIMB RULMENȚI

RULMENȚI :

- 6001 buc. 20
- 6006 buc. 10
- 6006Z buc. 9
- 6015 buc. 40
- 6021 buc. 3
- 6022 buc. 10
- 6024 buc. 13
- 6200 buc. 60
- 6KN207 buc. 2
- 6209 buc. 100
- 6215 buc. 40
- 6217 buc. 239
- 6218 buc. 126
- NU 218 buc. 8
- RNA 218 buc. 2
- 6219 buc. 3
- 6220 buc. 200
- NJ 220 NA buc. 250
- 6222 buc. 60
- 6226 buc. 4
- NJ 226 MANA buc. 140
- 6228 buc. 2
- 6302 buc. 650
- N304 buc. 2
- NU 305 NA buc. 10
- NU 306 NA buc. 50
- NJ 306 buc. 50
- 6307 buc. 100
- NJ 224 MANA buc. 185
- NJ 232 MANA buc. 250
- 6312 buc. 50
- NU 307 NA buc. 80
- NU 308 NA buc. 40
- 6308N buc. 120
- 6309 buc. 30
- NU 309 NA buc. 180
- NU 310 NA buc. 50
- NJ 310 buc. 20
- NU 312 NA buc. 80
- 6314 — 2RS buc. 9
- 6315 buc. 2
- 6316 buc. 50
- 6817 buc. 40
- NU 317 NA buc. 20
- 6318 buc. 80
- NU 318 NA buc. 130
- 6319 buc. 6
- NU 320 buc. 35
- 6322 buc. 30

- NU 322 NA buc. 50
- 6324 J buc. 2
- NU 326 buc. 69
- 6407 buc. 6
- 6408 buc. 2
- 6410 buc. 10
- 6411 buc. 1
- 6412 buc. 101
- GA 120 M buc. 3
- Q 211 buc. 1
- 7207 buc. 5
- 7211 buc. 4
- 7214 buc. 6
- 7519 buc. 1
- 7718 buc. 1
- 1207 buc. 2
- NU 2205 buc. 45
- NU 2212 buc. 10
- 2305 buc. 1
- NU 2306 NA buc. 176
- NU 2306 buc. 565
- 2311 K buc. 2
- NU 23166 buc. 1
- NU 3014 K buc. 11
- 3014K buc. 5
- NN3018K buc. 24
- 3206 buc. 4
- 4205 buc. 12
- NA 4905 buc. 1
- NJL 65 NA-213 buc. 38
- NA 50 buc. 20
- 21316 buc. 2
- 22212 buc. 2
- 22226 buc. 2
- 30211 buc. 8
- 30217 buc. 15
- 30307 A buc. 10
- 30308 buc. 3
- 30309 buc. 1
- 30318 buc. 8
- 32217 A buc. 4
- 51101 buc. 16
- 51118 buc. 22
- 51120 buc. 7
- 51124 buc. 1
- 51138 N buc. 6
- 51203 buc. 2
- 51203 buc. 2
- 51207 buc. 2
- 51208 buc. 1
- 51222 M buc. 3

PIESE SCHIMB S. 80—100

- Arc S 80 buc. 9
- Arc supapă exterior buc. 11
- Anticameră buc. 4
- Articulație buc. 7
- Ax furcă schimb. vit. I. buc. 4
- Idem vit. I buc. 2

- Ax fixator buc. 4
- Ax arc direcție buc. 7
- Ax arc buc. 68
- Ax ambreaj buc. 1
- Bulon sferic buc. 20
- Bolț palete buc. 31
- Bucșe canelate buc. 1
- Bucșe buc. 6
- Bucșe cotă normală buc. 6
- Bucșe buc. 8
- Bucșe cu guler buc. 2
- Bucșe S. 80 buc. 6
- Bielă motor S. 80 buc. 5
- Casetă pulverizatoare S 80 buc. 3
- Carcasă rulment Ș. 80 buc. 3
- Carcasă rulment Ș. 80 buc. 18
- Carcasă rulment S. 80 buc. 2
- Carcasă rulment S. 80 buc. 2
- Carcasă buc. 1
- Carcasă disc S. 80 buc. 4
- Cuzineți Ș. 80 buc. 2
- Carcasă S. 80 buc. 2
- Con ax S. 80 buc. 2
- Cuplaj cu ghiară S. 80 buc. 1
- Conductă pompă injecție buc. 3
- Camă S. 80 buc. 10
- Colier S. 80 buc. 17
- Carcasă rulment S. 80 buc. 3
- Foaler arc cărucior S. 80 buc. 4
- Furcă schimb vit. S. 80 buc. 2
- Furcă schimb. vit. S. 80 buc. 2
- Furcă schimb. vit. S. 80 buc. 2
- Fullie ventilator buc. 2
- Fixator S. 80 buc. 4
- Garnituri colector S. 80 buc. 25
- Piston cotă normală Ș. 80 buc. 18
- Piston cotă normală S. 80 buc. 2
- Pîrghie S. 80 buc. 2
- Pîrghie ambreaj auxiliar buc. 6
- Pîrghie S. 80 buc. 12
- Placă cuplaj S. 80 buc. 49
- Segmenți R.I. S. 80 buc. 1
- Segmenți cotă normală S. 80 buc. 1
- Suport stînga S. 80 buc. 8
- Suport ambreaj S. 80 buc. 10
- Suport ventilator S. 80 buc. 3
- Suport buc. 2
- Susținător local mare S. 80 buc. 4
- Plăci șenile S. 80—100 buc. 472
- Ventilator palete S. 80 buc. 4

PIESE SR 113+M. 461

- Ax pîrghie ambreaj buc. 5
- Arbore primar M. 461 buc. 2
- Arbore camă M. 461 buc. 2
- Ax pompă apă buc. 5

- Arbore secundar M. 461 buc. 2
- Arbore cardan SR buc. 2
- Arbore pinion buc. 4
- Ax furcă schimb. viteză buc. 4
- Ax furcă schimb. viteză buc. 4
- Amortizor telescopic buc. 6
- Amortizor telescopic buc. 3
- Ajustaj descărcare buc. 5
- Bulon arc spate buc. 2
- Bucșe tacheți buc. 13
- Colector admisie buc. 9
- Colector electromotor buc. 3
- Manșon cardan buc. 160
- Resort frînă roată buc. 38
- Sincron vit. II—III buc. 3

PIESE SR 113. SIBIU

- Arbore intermediar buc. 2
- Arbore planetar spate buc. 2
- Arbore intermediar buc. 2
- Bobină dinam buc. 4
- Bolț piston compres. buc. 2
- Bucșe arc față buc. 21
- Clapetă sarcină buc. 23
- Capac pompă benzină buc. 2
- Corp pompă benzină buc. 4
- Corp pompă ulei buc. 3
- Carcasă pompă apă buc. 1
- Culbutori buc. 3
- Corp servomecanism buc. 1
- Corp pompă ulei buc. 1
- Disc servo buc. 3
- Jigler relativ buc. 26
- Pinion planetar buc. 2
- Pinion arb. secundar buc. 3
- Piston compresor C—N buc. 2
- Pinion arbore int. vit. III buc. 2
- Idem arb. sec. vit. III buc. 2
- Pluțitor carburator buc. 7
- Rotor dinam buc. 10
- Supapă distribuitor buc. 1
- Tije împingătoare buc. 8
- Tub frînă față buc. 8
- Ventilator cu 6 palete buc. 2

RULMENȚI (SIBIU)

- Idem 6208 buc. 10
- Idem 6209 buc. 10
- Idem 6210 buc. 8
- Idem 7209 buc. 4
- Idem 7215 buc. 2
- Idem 7613 buc. 4
- Idem 30210 buc. 2
- Idem 32306 buc. 5
- Idem 32313 buc. 1
- Idem 50213 buc. 2
- Idem 7312 buc. 2
- Idem 57707 buc. 2
- Idem 704702 buc. 2
- Idem 704904 buc. 8

- Idem 92205 buc. 1
- Idem 804701 buc. 10
- Idem 804704 buc. 1

PIESE SR. 113 VALEA SERMAGULUI

- Cărbuni electromotor buc. 120
- Electromotor parbriz buc. 3

PIESE TRACTOR S.80—100

- Anticameră buc. 18
- Bolț piston buc. 30
- Bucșe intermediare buc. 10
- Bucșe buc. 6
- Capace rolă buc. 20
- Capace rolă buc. 8
- Cămăși cilindru buc. 14
- Coroană reductoare buc. 3
- Disc ambreaj mijlociu buc. 4
- Grasoare buc. 64
- Piston buc. 37
- Piston buc. 6
- Placă șenile buc. 100
- Roți conductoare buc. 4
- Role superioare buc. 15

RULMENȚI :

- Idem 2318 buc. 5
- Idem 2220 buc. 8
- Idem 6017 buc. 15
- Idem 6020 buc. 2
- Idem 7210 buc. 10
- Idem 7215 buc. 5
- Idem 7313 buc. 25
- Idem 7511 buc. 8
- Idem 7613 buc. 1
- Idem 7723 buc. 23
- Idem 7815 buc. 10
- Idem 7809 buc. 3
- Idem 12307 buc. 2
- Idem 30211 buc. 10
- Idem 30220 buc. 6
- Idem 30306 buc. 5
- Idem 30216 buc. 2
- Idem 31310 buc. 6
- Idem 32206 buc. 8
- Idem 32220 buc. 4
- Idem 32312 buc. 3
- Idem 32306 buc. 5
- Idem 35914 buc. 2
- Idem 51105 buc. 2
- Idem 51226 buc. 8
- Idem 60203 buc. 20
- Idem 64704 buc. 6
- Idem 22690 buc. 6
- Idem 804701 buc. 2
- Idem 836906 buc. 8
- Idem 986711 buc. 90
- Idem 977909 buc. 6

CONTRACT ECONOMIC

RĂSPUNDEREA PENTRU VICII ASCUNSE ÎN LUMINA LEGII CALITĂȚII PRODUSELOR ȘI SERVICIILOR

Legea nr. 7/1977 — recent intrată în vigoare — pune capăt unei controverse care a dăinuit mai multă ani cu privire la răspunderea unităților furnizoare pentru vicii ascunse.

Această controversă a fost ocazionată de acele prevederi ale art. 15 din Legea nr. 71/1969 potrivit cărora „în perioada de garanție, care în mod obligatoriu va fi prevăzută în contract, furnizorul răspunde pentru calitatea produselor, iar după expirarea acesteia, pentru viciile ascunse, în condițiile legii“. Mai precis, s-au emis două opinii cu privire la înțelesul care trebuie atribuit răspunderii „în condițiile legii“.

Într-o primă părere, s-a susținut că legiuitorul a avut în vedere dispozițiile art. 5 și 11 din Decretul nr. 167/1958. Într-o asemenea concepție, răspunderea unității furnizoare este limitată prin condiția descoperirii viciilor ascunse înăuntrul termenului legal sau convențional de garanție.

Într-o altă părere, s-a susținut că prin „condițiile legii“ trebuie să se înțeleagă acele dispoziții ale art. 2 din Legea nr. 2/1970 care obligă părțile să înscrie în contractele economice durata de utilizare a produselor. Cu alte cuvinte, răspunderea unității furnizoare pentru vicii ascunse nu ar fi limitată în timp de dispozițiile legale privind prescripția extinctivă, ci de expirarea duratei de utilizare a produselor.

Această din urmă opinie nu a fost îmbrățișată de practica arbitrală.

Prevederile art. 31 din recenta Lege nr. 7/1977 sînt, după părerea noastră, pe deplin lămuritoare în rezolvarea problemei care a format obiectul controversei „Unitățile producătoare răs-

pund pentru orice deficiență de calitate apărută în termenul de garanție, precum și de eventualele vicii ascunse rezultate din fabricație, apărute în perioada de utilizare normată...“

Deci, înăuntrul termenului de garanție se răspunde atât pentru viciile aparente, cit și pentru cele ascunse. După expirarea acestui termen, răspunderea pentru calitate subzistă pînă la împlinirea duratei de utilizare normată a produsului, dar numai cu privire la viciile ascunse. Așadar, răspunderea unității furnizoare pentru calitatea produselor nu se confundă cu obligația de garanție care îi revine. După încetarea acestei obligații, răspunderea continuă să funcționeze în condiții diferite de cele proprii perioadei de garanție. Este consecința firească a faptului că obligația de garanție nu este menită să limiteze în timp răspunderea unității furnizoare pentru calitate, ci constituie un mijloc de întărire a ei.

În adevăr, potrivit art. 31 alin. 2 din legea citată, „prin termen de garanție se înțelege limita de timp în cadrul căreia recondiționarea sau înlocuirea produsului se face pe seama și cheltuiala unității producătoare, dacă nu se dovedește că deficiența de calitate nu-i este imputabilă“. Deci, culpa unității furnizoare este prezumată, existența acestei prezumții relative de vinovăție fiind de natură să întărească răspunderea sa și să sporească posibilitățile unității beneficiare de a obține angajarea răspunderii unității furnizoare.

Din textul art. 31 citat rezultă că prezumția relativă de culpă funcționează numai în perioada de garanție. Deci, per a contrario, odată expirat termenul de garanție, unitatea beneficiară, pentru a obține angajarea răspunderii, trebuie să dovedească că viciile ascunse au apărut datorită unor cauze imputabile unității furnizoare. Este un aspect ce caracterizează în mod esențial, răspunderea pentru viciile ascunse descoperite după expirarea termenului de garanție. Dacă este

firesc ca toate defecțiunile apărute în termenul de garanție să fie prezumate ca fiind datorate culpei unității furnizoare, după expirarea acestui termen și pînă la împlinirea perioadei de utilizare normale se reduce probabilitatea ivirii defecțiunilor din vina unității furnizoare. Apare deci, și sub acest aspect, justificată soluția ca asemenea vicii care pot apărea în perioada relativ îndelungată, să nu poată constitui temeiul unor pretenții împotriva unităților furnizoare dacă nu se dovedește în concret culpa acestora.

Potrivit art. 31 alin. penultim din legea amintită, „prin perioada de utilizare normată se înțelege intervalul în cadrul căruia produsul, în condițiile de exploatare, depozitare și transport stabilite potrivit normelor și normativelor tehnice, trebuie să-și mențină nemodificate caracteristicile funcționale“.

Astfel, perioada de utilizare normată îndeplinește — după părerea noastră în mod justificat — funcția de limitare în timp a răspunderii furnizorului pentru calitatea produselor livrate.

O asemenea funcție nu revine prescripției extinctive. Această precizare nu trebuie înțeleasă în sensul că dispozițiile art. 5 și 11 din Decretul nr. 167/1958 și-ar fi pierdut aplicabilitatea. Ele se aplică în continuare, în măsura în care nu contravin Legii nr. 7/1977. Astfel, în opinia noastră, pretențiile derivînd din viciile ascunse descoperite ulterior expirării termenului de garanție, dar anterior împlinirii duratei de folosință normată, trebuie valorificate în termenul de 6 luni prevăzut de art. 5 din Decretul nr. 167/1958, termen care începe să curgă de la data descoperirii viciilor ascunse. Depășirea acestui termen va avea drept consecință prescrierea dreptului la acțiune și prin aceasta, imposibilitatea realizării drepturilor prevăzute de lege în favoarea unității beneficiare căreia i s-au furnizat produse cu vicii ascunse.

L. ICZKOVITS

COMERȚ EXTERIOR

CONTRIBUȚII ALE CONSILIULUI ECONOMIC ROMÂNŌ — AMERICAN ÎN DOMENIUL DREPTULUI COMERCIAL INTERNAȚIONAL

Un rol decisiv pentru dezvoltarea ascendentă, în ritm rapid, a relațiilor de comerț exterior și de cooperare economică și tehnico-științifică dintre țara noastră și Statele Unite ale Americii l-au avut vizitele oficiale întreprinse în anii 1970, 1973 și 1975 de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România în S.U.A., acțiunile inițiate și documentele de importanță istorică definitivate cu aceste ocazii.

O deosebită semnificație prezintă în această privință Declarația comună semnată la Washington la 5 decembrie 1973, prin care cei doi președinți și-au exprimat convingerea fermă că dezvoltarea continuă a relațiilor prietenești dintre România și S.U.A., bazate pe egalitate, respect reciproc și luarea în considerare a intereselor lor respective servește cauza păcii și cooperării internaționale. S-a decis totodată să se ia măsuri corespunzătoare pentru a se încuraja expansiunea comerțului, ca și cooperarea industrială, științifică și tehnică dintre cele două țări.

Principalele linii directoare pentru înfăptuirea neîntârziată a acestor obiective au fost concretizate prin Declarația comună cu privire la cooperarea economică, industrială și tehnică dintre Republica Socialistă România și Statele Unite ale Americii, semnată la Washington la 5 decembrie 1973.

În anii imediat următori au fost adoptate o serie de convenții bilaterale de cea mai mare însemnătate, precum Acordul privind relațiile comerciale dintre R. S. România și S.U.A., încheiat la București la 2 aprilie 1975, prin care s-a consacrat clauza națiunii celei mai favorizate în favoarea țării noastre sau Acordul pe termen lung de cooperare economică, industrială și tehnică dintre cele două state, semnat la București la 21 noiembrie 1976.

În vederea lărgirii și sprijinirii relațiilor economice dintre cele două țări, prin Declarația comună din 5 decem-

brie 1973 s-a decis și constituirea unei Comisii economice mixte româno-americeane, care să se reunească anual, alternativ la București și Washington.

Încurajând totodată diversificarea formelor de colaborare bilaterală, amintita Declarație comună a luat act cu satisfacție de Acordul din 4 decembrie 1973, încheiat la Washington între Camera de Comerț și Industrie a Republicii Socialiste România și Camera de Comerț a Statelor Unite ale Americii privind constituirea Consiliului Economic Româno-American (prescurtat CEROAM), organ neguvernamental, destinat să asigure un mijloc eficient pentru o largă stimulare a schimburilor comerciale și a cooperării economice și să găsească soluții problemelor care se ridică în practica unor asemenea operațiuni, în raporturile dintre firmele, întreprinderile și organizațiile în cauză.

În vederea realizării obiectivelor amintite, CEROAM a ținut pînă în prezent patru sesiuni ordinare de lucru, prima la București la 31 mai — 1 iunie 1974, a doua la Washington la 30 mai 1975, a treia la București la 24—25 iunie 1976, iar a patra la New York la 11—12 iulie 1977.

Mesajele de salut adresate sesiunilor Consiliului de către președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu au relevat contribuția efectivă adusă de CEROAM, atît ca forum de dezbateri, cît și prin activitatea concretă depusă de firmele și întreprinderile componente, la identificarea posibilităților și la stimularea interesului pentru extinderea colaborării, exprimînd deplina convingere că, prin eforturi comune, făcînd permanent dovada spiritului de înțelegere și colaborare, membrii CEROAM pot aduce un aport real la transformarea acestor raporturi bilaterale într-un exemplu de conlucrare rodnică între două țări cu mărimi, potențiale și sisteme sociale diferite¹.

Președintele părții române din CEROAM, analizînd rezultatele obținute la sesiunea din 1977, a subliniat cu putere semnificația de care o prezintă reafirmarea poziției Consiliului Economic Româno-American în sprijinirea unui comerț liber și a eliminării obstacolelor tarifare și netarifare din calea dezvoltării schimburilor de bunuri și de servicii între cele

două țări, ca modalitate de a impulsiona substanțial comerțul reciproc. Ca factor de identificare a posibilităților și de stimulare a interesului pentru extinderea cooperării, CEROAM s-a dovedit „un organism viabil, la care trebuie să se apeleze într-o tot mai mare măsură, pentru inițierea și perfectarea unor acțiuni de cooperare”².

Activitatea desfășurată de către CEROAM nu s-a mărginit însă la domeniul economic. În completarea acestor preocupări majore și în strînsă conexiune cu ele, s-a acordat o atenție constantă problemelor juridice de interes reciproc, accentul căzînd, firește, pe reglementările de drept comercial internațional.

Ținîndu-se seama de utilitatea practică a uzanțelor comerciale unificate pentru simplificarea și raționalizarea operațiunilor de vânzare-cumpărare internațională de mărfuri, CEROAM a considerat necesar să le asigure o cît mai întinsă difuzare în rîndul firmelor, întreprinderilor și organizațiilor din cele două țări. În România fiind în genere necunoscute definițiile americane de comerț exterior, unificate în 1941, s-a procedat la publicarea lor în texte paralele cu prevederile din INCOTERMS, acestea din urmă bucurîndu-se, după cum se știe, de o frecventă folosire în activitatea de export-import a unităților românești. Comparația dintre cele două categorii de definiții a pus în evidență atît punctele de analogie sau de convergență, cît și eventualele deosebiri, atrăgînd atenția factorilor în cauză asupra consecințelor juridice ale unor atari diferențe în accepțiunea aceluiași termen comercial. Materialul documentar care s-a realizat în acest fel a constituit o lucrare inedită prin substanța ei în literatura noastră de specialitate, care nu s-a ocupat pînă la acea dată de definițiile americane de comerț exterior. Dată fiind importanța cunoașterii acestor termeni, lucrarea a fost publicată ca anexă la volumul II „Relații economice internaționale” editat recent de revista noastră, sub titlul „Export — probleme și soluții”.

Într-un scop similar, de facilitare a dialogului de afaceri, CEROAM a inițiat și întocmirea unui dicționar româno-american de termeni comerciali uzuali, din care primele liste de cuvinte au și fost publicate sub egida

Camerei de Comerț și Industrie a R.S. România și puse la dispoziția firmelor și întreprinderilor interesate³.

Tot sub auspiciile CEROAM a fost elaborat un Regulament de conciliere facultativă prearbitrală, care permite partenerilor contractuali din cele două țări să soluționeze rapid, pe cale amabilă eventualele lor diferende, prin mijlocirea unor mediatori aleși de ei, de pe lista trienală aprobată de CEROAM în sesiune plenară⁴.

Lucrările amintite, deși numai exemplificative, pot totuși învedera diversitatea preocupărilor și contribuțiilor CEROAM în cadrul Dreptului comercial internațional.

O. C.

1. Scînteia din 25 iunie 1976 și din 13 iulie 1977.

2. V. Voloșeniuc, Dezvoltarea relațiilor economice româno-americane, în „Lumea”, nr. 30 din 21 iulie 1977.

3. Consiliul Economic Româno-American, Recomandare privind folosirea de interpretări uniforme ale unor termeni comerciali utilizați în contractele de vânzare internațională de mărfuri. Lista de termeni comerciali uzuali, București, 1977.

4. Vezi textul în DOING BUSINESS WITH ROMANIA, București, 1977.

FINANCIAR

RĂSPUNDEREA DISCIPLINARĂ A TITULARULUI DE AVANS ÎN NUMERAR

Potrivit art. 29 din Regulamentul operațiilor de casă ale unităților socialiste, aprobat prin Decretul nr. 209/1976, avansurile în numerar pot fi acordate, de către unitățile socialiste, numai persoanelor încadrate în muncă în unitate.

1. În conformitate cu dispozițiile art. 97 din Codul muncii, persoanele încadrate în muncă au datoria de a realiza întocmai și la timp **obligățiile ce le revin la locurile lor de muncă**, izvorînd din dispoziții legale, contracte colective și individuale de muncă, regulamente de organizare și funcționare a unităților, regulamentele de ordine interioară etc. Încălcarea cu vinovăție de către cel încadrat în muncă — indiferent de funcția sau postul pe care îl ocupă — a obligațiilor sale, inclusiv a normelor de comportare, constituie, în temeiul art.

100 din Codul muncii, **abatere disciplinară**.

În acest context, **dacă titularul de avans nu prezintă în termen decontul și actele justificative valabile sau nu depune la casierie suma rămasă necheltuită, pe lângă obligația de restituire a sumelor datorate și de plată a penalizării de 0,50% pentru fiecare zi de întârziere, este răspunzător disciplinar sau penal**, după cum fapta lui constituie abatere disciplinară sau infracțiune.

2. **Persoanele detașate la altă unitate și care au primit avans în numerar de la această unitate, vor răspunde disciplinar pentru nejustificarea avansului sau nedepunerea sumelor necheltuite în termen față de unitatea la care sînt detașați**. Avem în vedere că persoana detașată prestează muncă în interesul unității la care este detașat și se află în raporturi juridice de muncă cu această unitate, de care este retribuit pe toată durata detașării. Totodată, pe perioada respectivă, persoana detașată se află sub îndrumarea și supravegherea unității la care a fost detașat, fiind obligat să respecte disciplina de muncă din acea unitate. Ca atare, răspunderea juridică a persoanei detașate este angajată față de unitatea la care este detașată (vezi Curierul nostru din Suplimentul nr. 45 din 11 noiembrie 1977, p. 6—7), inclusiv, și, în primul rînd, sub raport disciplinar.

3. **Sancțiunile disciplinare aplicabile pentru comiterea unei abateri disciplinare sînt cele prevăzute de art. 100 din Codul muncii și anume: mustrare; avertisment; retragerea uneia sau mai multor gradații sau trepte de retribuție pe o perioadă de 1—3 luni sau, în cazul celor încadrați cu retribuția la nivelul de bază, diminuarea acestuia cu 5—10 la sută pe aceeași perioadă; reducerea retribuției și reducerea indemnizației de conducere pe durata de 1—3 luni, cu 5—10 la sută; retrogradarea în funcție sau în categorie — în cadrul aceleiași profesii — pe durata de 1—3 luni; desfacerea disciplinară a contractului de muncă.**

Sancțiunea disciplinară se stabilește și se aplică de organul de conducere colectivă sau, după caz, de către conducătorul unității sau compartimentului de muncă, în condițiile a-

rătate în Legea organizării și disciplinei muncii în unitățile socialiste de stat, nr. 1/1970, care completează prevederile din Codul muncii în această materie.

Cel nemulțumit de sancțiunea disciplinară ce i s-a aplicat poate face plîngere în termen de 30 zile de la comunicarea deciziei de sancționare. Atragem atenția că este aplicabil termenul de 30 zile prevăzut de art. 101 alin. 2 din Codul muncii și nu cel de 15 zile prevăzut anterior în art. 18 din Legea nr. 1/1970, întrucît conform art. 187 din Codul muncii (intrat în vigoare la 1 martie 1973), dispozițiile din cod se întregesc cu celelalte dispoziții ale legislației muncii (inclusiv cu cele ale Legii nr. 1/1970), numai în măsura în care nu sînt contrare prevederilor din acest cod. Ca atare, dacă în Codul muncii s-a stabilit expres o altă regulă, cum este în cazul nostru termenul de contestare, decît cea existentă într-o lege anterioară, se va aplica reglementarea din cod.

4. O problemă care se ridică frecvent în practică este aceea a **cumulului răspunderii disciplinare cu alte forme de răspundere juridică**. În general, aplicarea sancțiunii disciplinare are loc numai atunci cînd fapta săvîrșită de titularul de avans constituie o abatere disciplinară, adică sînt întrunite cumulativ elementele constitutive ale unei astfel de abateri. Aceste elemente sînt: încălcarea unei obligații de serviciu sau a unei norme de comportare, vinovăția, calitatea de persoană încadrată în muncă și producerea unui rezultat dăunător disciplinei din unitate.

Uneori însă prin aceeași faptă a titularului de avans se încalcă și alte obligații legale în afara celor specifice răspunderii disciplinare, împrejurare ce va determina aplicarea, pe lângă sancțiunile disciplinare, și a altor sancțiuni, în funcție de natura și caracteristicile activității ilicite ce-a comis.

Conform art. 15 alin. 1 din Legea nr. 1/1970, răspunderea penală sau materială ori aplicarea unei măsuri de influențare obștească nu exclude stabilirea răspunderii disciplinare pentru fapta săvîrșită, dacă prin a-

ceeași faptă s-au încălcat și obligațiile de muncă.

Trebuie însă reținut că la stabilirea sancțiunii disciplinare constând în retragerea uneia sau mai multor grade ori diminuarea retribuției se va ține seama și de faptul dacă pentru încălcarea îndatoririlor de serviciu s-a aplicat o amendă, deci două sancțiuni de categorii diferite, dar **ambele de natură pecuniară**. Prin circulara nr. 170.015/1971 a Ministerului Muncii se recomandă a nu se aplica concomitent două măsuri care să ducă la diminuarea retribuției, dar aceasta se referă numai la aplicarea concomitentă a amenzii cu diminuările de retribuție pentru neîndeplinirea îndatoririlor de serviciu. Cum nici art. 15 alin. 1 din Legea nr. 1/1970 nu exclude cumulul răspunderilor de naturi diferite în sarcina aceluiași conducător, considerăm că dispoziția din art. 15 alin. 2 a Legii nr. 1/1970, în sensul de a se ține seama de amenda aplicată, trebuie interpretată numai ca o modalitate de atenuare a sancțiunii disciplinare, nu de înlăturare a aplicării ei.

Cumulul de răspunderi este posibil deci la răspunderi diferite, respectiv când se încalcă norme legale ce ocrotesc valori sociale distincte și care prevăd răspunderi de alte naturi (vezi I. Condor, Răspunderea disciplinară, în Revista de contabilitate nr. 12/1975, p. 47—57).

În cazul avansurilor în numerar problema cumulului se pune cel mai frecvent între răspunderea disciplinară și cea penală. Vom reține, ca atare, că stabilirea răspunderii disciplinare nu înlătură aplicarea unei sancțiuni penale și invers, cele două categorii de răspunderi putând fi aplicate concomitent pentru aceeași faptă, desigur dacă sînt întrunite elementele constitutive atât ale unei abateri disciplinare cît și ale unei infracțiuni.

Mai este de precizat că paralel și independent de răspunderea disciplinară singură, sau în cumul cu cea penală, titularul de avans este obligat să restituie avansul nejustificat sau suma necheltuită, precum și să plătească penalizarea aferentă.

drd. Ioan CONDOR

APLICAREA PENALITĂȚII PREVĂZUTE DE ART. 1 LIT. H DIN H.C.M. NR. 306/1970

Dispozițiile art. 1 lit. h din H.C.M. nr. 306/1970 sancționează prin plata unei penalități de 0,3% pe zi refuzul nejustificat de plată a prețului și încasarea unei sume fără îndreptățire.

Condițiile variate în care se produc aceste abateri de la disciplină contractuală și financiară reclamă din partea organelor arbitrale analiza amănunțită, de la caz la caz, a împrejurărilor concrete în care s-a produs refuzul de plată sau încasarea sumei fără îndreptățire. O asemenea analiză se impune atât pentru sancționarea hotărîrită și eficientă a abaterilor culpabile, cît și pentru circumstanțierea soluțiilor în raport cu finalitatea urmărită prin instituirea penalității.

Fiind prea cunoscute soluțiile arbitrale prin care se sancționează în mod prompt și eficace asemenea abateri, ne vom referi, în cele ce urmează, la o soluție nuanțată în raport cu comportamentul unității în culpă.

Astfel, în speța soluționată de Arbitrajul de Stat interjudețean Suceava, prin hotărîrea nr. 531/1977, penalitățile pentru încasarea unei sume fără îndreptățire s-au acordat de la o dată ulterioară aceleia cînd respectiva încasare a avut loc.

În fapt, pîrita — furnizoare a încasat contravaloarea produselor livrate la prețul aplicabil în raport cu destinația lor obișnuită. Cu toate acestea, respectivele produse au primit, la unitatea beneficiară, o destinație specială. Întrucît în raport cu această destinație, dispozițiile normative în vigoare impun aplicarea unui alt preț, mai mic decît cel efectiv practicat, unitatea beneficiară a pretins, odată cu restituirea diferenței dintre cele două prețuri, penalități potrivit art. 1 lit. h din H.C.M. nr. 306/1970.

Arbitrajul, constatînd că pîrita — furnizoare a refuzat nejustificat să restituie diferența dintre prețul practicat și cel legal aplicabil, a obligat-o la plată, inclusiv penalitățile mențio-

nate mai sus. Însă aceste penalități nu s-au acordat de la data încasării sumei respective în mod nejustificat, ci de la data cînd pîrita — furnizoare, cunoscînd destinația specială a produselor și implicat, prețul legal aplicabil, trebuia să procedeze la restituirea diferenței încasate fără îndreptățire.

Considerăm că, în felul acesta, arbitrajul nu a încălcat dispozițiile art. 1 lit. h alin. 2 din hotărîrea citată potrivit cărora penalitatea se calculează de la data la care suma a fost încasată fără îndreptățire.

În adevăr, aceste dispoziții legale nu se pot aplica fără considerare la faptul că atîta timp cît nu a cunoscut destinația dată produselor, unitatea furnizoare a fost îndreptățită să încaseze prețul pe care l-a practicat. Abia ulterior, cînd a cunoscut destinația dată produselor și deci, prețul legal aplicabil, încasarea sumei în litigiu a devenit neîndreptățită. Cu alte cuvinte, calificarea încasării sumei ca fiind îndreptățită sau nu, depindea și de datele pe care unitatea furnizoare le cunoștea de la data încasării. Aprecierea, în această privință, nu se poate întemeia pe împrejurări exclusiv obiective, fără considerare la elementul de mai sus.

La aceeași concluzie se ajunge prin cercetarea cauzei sub aspectul culpei, fiind neîndoielnic faptul că pînă la data cînd a cunoscut destinația dată produselor livrate și deci, prețul legal aplicabil, unitatea furnizoare nu s-a făcut vinovată de încasarea unei sume fără îndreptățire. Persistînd și ulterior acestei date în refuzul său de a restitui suma încasată fără îndreptățire, în mod evident, s-au întrunit toate condițiile pentru obligarea la plata penalităților, așa cum a procedat arbitrajul.

Mai este de adăugat că, în situația descrisă, pînă la un moment dat, încasarea și deținerea diferenței de preț respective s-a datorat culpei unității beneficiare care nu a comunicat neîntîrziat unității furnizoare destinația pe care a dat-o produselor livrate.

H. MATEI

ASIGURĂRI

ASIGURAREA FACULTATIVĂ DE ABONAMENT A ANIMALELOR APARTINÎND UNITĂȚILOR AGRICOLE COOPERATISTE

În asigurarea facultativă de abonament a animalelor se cuprind: bovinele de la vârsta de 6 luni; ovinele și caprinele de la vârsta de 1 an; cabalinele de la vârsta de 1 an pînă la 15 ani inclusiv; porcinele de la vârsta de 6 luni sau cele aflate în îngrășătorie avînd o greutate de peste 30 kg, indiferent de vîrstă.

Spre deosebire de asigurarea facultativă obișnuită a animalelor care se încheie pentru o anumită perioadă de timp limitată — perioadă de 1 an sau mai mică — asigurarea pe bază de abonament se încheie fără termen (pe durată nelimitată). Datorită acestui fapt unitățile agricole cooperatiste au un abonament la ADAS, care nu trebuie reinnoit, ci este valabil în continuare (pentru fiecare an calendaristic).

La asigurarea pe bază de abonament, costul acesteia, respectiv primele de asigurare, se plătește periodic și anume în 4 rate, primele 3 rate — calculate pe baza primelor din anul precedent — fiind provizorii, iar la rata a IV-a regularizîndu-se în baza datelor certe din anul în curs — primele din întregul an de asigurare.

Ca și la alte abonamente, contractul de asigurare poate fi denunțat de abonat. Astfel asigurarea facultativă de abonament a animalelor poate fi denunțată de unitatea asigurată, în scris, cu cel puțin 30 de zile înainte de sfîrșitul anului calendaristic respectiv, cu valabilitate de la începutul anului calendaristic următor.

Încheierea asigurării pe bază de abonament se face la cererea unității agricole cooperatiste. În acest scop pe baza declarației de asigurare semnată de conducerea unității, organul ADAS întocmește pe loc, la sediul unității respective, contractul de asigurare care se semnează de conducerea unității.

În contractul de asigurare a anima-

lelor se scrie numai specia (speciile) de animale ce se asigură. Concomitent cu încheierea asigurării se întocmește și o declarație pentru calcularea primelor scadente la data încheierii asigurării. Odată cu încheierea asigurării, unitatea asigurată trebuie să elibereze organului care încheie asigurarea, o adresă prin care se autoriză ADAS să introducă la bancă dispoziții de încasare a primelor, la termenele și în proporțiile stabilite pentru plata primelor. Adresa trebuie să fie înregistrată la unitatea asigurată, la data eliberării acesteia, și semnată de conducerea unității agricole cooperatiste. În această adresă se menționează și termenele și proporțiile de plată a ratelor de primă. Achitarea primelor de asigurare în acest fel, prezintă marele avantaj că asigurarea intră în vigoare în funcție de data cînd s-a eliberat adresa de autorizare.

Datorită caracteristicii asigurării pe bază de abonament de a se încheia fără termen (pe durată nelimitată) și deci de a acționa continuu atîta vreme cît nu este denunțată, răspunderea ADAS și obligațiile unităților asigurate nu sînt limitate în timp.

În cadrul asigurării pe bază de abonament sumele asigurate sînt stabilite sub forma unor sume fixe pe specii și grupe de animale, în cadrul unor limite maxime stabilite prin condițiile de asigurare.

Pentru simplificarea calculării primelor s-au stabilit prime fixe pe un animal, diferențiate pe specii și grupe de animale, ținîndu-se seama de tariful și sumele maxime care se aplică la asigurările obișnuite.

Prin încheierea asigurării facultative de abonament se protejează toate animalele asigurabile, fapt pentru care la producerea evenimentului asigurat nu se aplică regula proporției (nu se reduce suma asigurată) așa cum se procedează la asigurările obișnuite în cazul în care nu s-au asigurat toate animalele din grupa respectivă.

Asigurarea pe bază de abonament operînd fără întreruperi nu necesită îndeplinirea vreunei formalități pentru reinnoire sau în cazul intrării de animale în unitățile asigurate în cursul executării contractului de asigurare.

G. MUREȘAN

INVESTIȚII

RECEPȚIA CONSTRUCȚIILOR ȘI RĂSPUNDEREA UNITĂȚILOR DE CONSTRUCȚII — MONTAJ PENTRU CALITATE

Noua Lege privind asigurarea durabilității, siguranței în exploatare, funcționalității și calității construcțiilor (nr. 8/1977) consacră o întreagă secțiune (a VI-a) reglementării recepției.

Astfel cum se definește în art. 57, recepția construcției constituie atestarea de către comisia de recepție a îndeplinirii condițiilor de calitate prevăzute în prescripțiile tehnice, în proiectele de execuție, în caietele de sarcini și în dispozițiile de șantier care au stat la baza executării construcției.

Componența comisiilor de recepție se stabilește pe linie administrativă, conform competențelor prevăzute de lege, în raport de valoarea și importanța investiției. Aceste comisii constituie subiecte de drept distincte de unitatea socialistă care este beneficiara construcției. Deci și sub acest aspect, comisia de recepție a construcțiilor, reglementată prin art. 57 și urm. din Legea nr. 8/1977, se deosebește esențial de comisiile de recepție care funcționează potrivit dispozițiilor Regulamentului aprobat prin H.C.M. nr. 941/1959 pentru verificarea cantitativă și calitativă a produselor primite în cadrul aprovizionării tehnico-materiale.

În îndeplinirea atribuțiilor sale, comisia de recepție, după verificarea calității obiectelor și lucrărilor supuse recepției, poate, fie să refuze recepționarea obiectelor care nu au fost complet terminate sau care nu îndeplinesc condițiile legale de calitate, fie să certifice calitatea construcțiilor recepționate, confirmînd îndeplinirea condițiilor legale de calitate la data admiterii recepției. Această din urmă hotărîre a comisiei de recepție corespunde cu ceea ce, în cadrul reglementărilor anterioare, a constituit admiterea lucrărilor la recepție.

Potrivit art. 59 din legea la care ne referim, recepția fiecărui obiect de construcții se realizează în două etape dintre care prima este recepția **preliminară**. De la data acestei recepții începe să curgă termenul de garanție care este de 3 ani pentru construcțiile din sectorul minier, hidroenergetic și baraje, de 2 ani pentru construcțiile termoelectrice, linii și stații electrice, de 1 an și 6 luni pentru construcțiile de locuințe, de un an pentru construcțiile industriale și toate celelalte categorii de construcții.

Recepția finală se efectuează la expirarea perioadei de garanție. Apare deci, că obligația de garanție îndeplinește, în primul rând, funcția de perioadă de încercare, în care în mod normal, trebuie să apară viciile care nu au putut fi constatate cu ocazia recepției preliminare. A doua funcție a obligației de garanție rezultă din următoarele dispoziții ale art. 59 din legea menționată: „Unitatea de construcții-montaj este obligată să remedieze toate defectele de calitate ivite în perioada de garanție, care nu se datoresc culpei beneficiarului”.

Menționăm că prin recepția finală se atestă, alături de comportarea normală în exploatare, în perioada de garanție, a obiectului recepționat și efectuarea, în bune condiții, a remedierii defectelor constatate la recepția preliminară și a celor apărute în perioada de garanție.

Răspunderea unității de construcții-montaj nu este limitată la remedierea acestor defecte și nici nu ia sfârșit odată cu recepția finală. Potrivit art. 90 din legea la care ne referim, „constructorul și proiectantul răspund pentru viciile ascunse ale construcției, ivite într-un interval de 10 ani de la predare, precum și după împlinirea acestui termen, pe toată durata de serviciu normată, pentru viciile rezultate din neîncadrarea construcției în gradul de seismicitate aprobat”.

Răspunderea unității de construcții-montaj pentru calitatea construcțiilor se analizează deci, în 3 faze dintre care prima corespunde perioadei dintre recepția preliminară și cea finală. În cadrul acestei faze, unității de construcții-montaj, în virtutea obligației de garanție îi revine obligația de a remedia toate deficiențele apărute, în afara celor datorate culpei unității

beneficiare. În faza următoare, care se întinde pe o perioadă de 10 ani de la predarea construcției, unitatea de construcții-montaj răspunde pentru viciile ascunse apărute, în mod distinct de răspunderea care îi revine în temeiul obligației de garanție. În sfârșit, a treia și ultimă fază a răspunderii cuprinde durata de serviciu normată a construcției. În cadrul acestei faze răspunderea este limitată la viciile rezultate din neîncadrarea construcției în gradul de seismicitate aprobat.

H. M.

TRANSPORT

RĂSPUNDEREA CĂII FERATE ȘI A EXPEDITORILOR PENTRU DAUNELE CAUZATE PRIN FOLOSIREA UNOR VAGOANE NECORESPUNZĂTOARE

Arbitrajul de Stat este chemat în unele cazuri să hotărască cui revine răspunderea pentru daunele produse din cauza necorespunderii vagoanelor în care au circulat produse.

În etapa actuală de dezvoltare a economiei noastre, calitatea constituind unul din primarele esențiale ale eficienței economice, este necesar ca și în acest domeniu să se realizeze maximum de eficiență prin calitate.

În domeniul transporturilor, calitatea înseamnă transport executat la timp și cu asigurarea integrității depline a mărfurilor. Pentru realizarea acestui deziderat desigur este necesar ca să se pună în circulație de către calea ferată numai vagoane corespunzătoare. Acest lucru nu poate dispensa pe beneficiar de a nu fi vigilent la acceptarea la transport a unui mijloc de transport necorespunzător.

Art. 34 din Legea nr. 7/1977 a calității produselor și serviciilor prevede: „unitățile de transport, precum și cele care preiau, păstrează și desfac produsele, răspund de menținerea integrității și calității acestora, de corectă lor manipulare și depozitare, de la preluare până la predare”, iar la art. 63 se arată: „în activitatea de

transporturi, poștă și telecomunicații, comerț, turism și alimentație publică, asigurarea și controlul calității prestațiilor se realizează potrivit reglementărilor specifice acestora”.

Pentru acest motiv vom reaminti câteva din aceste reglementări specifice.

Astfel, art. 18 din Regulamentul privind recepția, expediția și primirea mărfurilor, precum și stabilirea răspunderii expeditorului, cărașului și destinatarului, în circulația mărfurilor între organizațiile socialiste, aprobat prin H.C.M. nr. 941/1959 prevede: „înainte de a proceda la încărcare, expeditorul trebuie să verifice dacă mijlocul de transport pus la dispoziție de căraș, corespunde efectuării în bune condiții a transportului, spre a se evita alterarea, degradarea, sustragerea, scurgerea sau pierderea mărfurilor ce urmează a fi transportate”.

Dacă aceste condiții nu sînt îndeplinite, expeditorul va anunța pe căraș. În cazul în care cărașul menține mijlocul de transport, se va face mențiune despre aceasta pe documentul de transport, arătîndu-se pe scurt obiecțiile expeditorului. În această situație, în caz de daune, răspunderea este integrală a cărașului.

De asemenea, art. 36 din Instrucția nr. 153 a Ministerului Transporturilor din 1 iulie 1965 pentru primirea, manipularea și eliberarea mărfurilor transportate pe calea ferată prevede: „vagoanele încărcate de predător pe liniile publice de încărcare-descărcare ale stației se sigilează după încărcare și după ce în prealabil calea ferată care le ia în primire a examinat în mod sumar modul de încărcare și felul mărfurilor încărcate. Aceste vagoane se sigilează de predător în prezența reprezentantului stației de predare care le ia în primire”. Iar art. 46 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea comisiilor de coordonare a activității din porturi, aprobat prin Ordinul Ministerului Transportului nr. 257/1969 prevede: „vagoanele se consideră încărcate și se iau în primire de veghetorul de încărcare C.F.R. pe linia și frontul de încărcare sau pe linia de asigurare a încărcăturii, numai după ce predătorul a predat documentele de transport, a asigurat încărcătura, le-a etichetat conform actelor normative în vigoare,

a montat piesele mobile la locurile lor, le-a sigilat, respectiv le-a însemnat și marcat“.

Pe baza acestor reglementări Arbitrajul de Stat a hotărât constant că pentru viciile ascunse ale vagoanelor răspunde cărașul, iar pentru viciile aparente — neșemnalate cărașului de către predătorul expeditor — răspunde expeditorul.

Vicii ascunse se consideră defecțiunile tehnice și anumite cazuri speciale care nu pot fi depistate de expeditor, ca de exemplu situația în care într-un vagon s-au transportat insecticide și ulterior acest vagon s-a pus la dispoziția unui expeditor, nedezinfectat, pentru transportul unor animale. Dacă acestea mor pe drum culpa revine căii ferate.

Lucian THEODORU

RĂSPUNDEREA PENTRU NERESTITUIREA ÎN TERMEN A PRELATELOR C.F.R.

Potrivit art. 18(1) din Tariful local de mărfuri C.F.R. (T.L.M.), acoperirea cu prelate a mărfurilor încărcate în vagoane descoperite este obligatorie în cazurile prevăzute de T.L.M., la solicitarea beneficiarilor de transport putând fi acoperite și alte mărfuri nenominalizate expres de dispozițiile tarifare.

În acest scop se pot utiliza prelatele ce aparțin clienței sau prelatele C.F.R. — considerate rechizite de încărcare conform art. 55 pct. 1 lit. a) din Instrucțiunea M.T.Tc. nr. 153/1965 — care se pun la dispoziția predătorilor, la cerere, în limita posibilităților, făcându-se mențiune despre aceasta în scrisoarea de trăsură.

Pentru utilizarea prelatelor sale în trafic local sau internațional, calea ferată percepe tariful de utilizare prevăzut în T.L.M., partea III B, cod. 02, cu titlu de preț al serviciului prestat prin încheierea rechizitelor respective. Dacă acestea sînt puse la dispoziție din oficiu, pentru acoperirea unui vagon descoperit încărcat cu mărfuri care se transportă în mod obișnuit în vagoane acoperite, tariful de utilizare nu se percepe.

La eliberarea expedițiilor de vagoane, prelatele aparținînd căilor ferate

române sau străine se predau destinatarilor odată cu vagoanele numai dacă natura mărfii impune acest lucru.

Art 18(3) din T.L.M. prevede că destinatarii au obligația să restituie prelatele în stația de destinație, în bună stare, uscate și împachetate, în termenele de descărcare tarifare. În cazuri justificate se acordă un termen suplimentar de 24 ore în care destinatarii trebuie să asigure uscarea și restituirea prelatelor.

În cazul nerestituirii în termenele tarifare, calea ferată este îndreptățită să perceapă tariful de imobilizare prevăzut în T.L.M., partea III B, cod. 21.04, adică 30 lei pentru fiecare prelată și zi calendaristică depășită.

Prin Decizia nr. 131 din 20 ianuarie 1977, confirmînd Hotărîrea Arbitrajului de stat interjudețean Oradea nr. 909 din 18 mai 1976, Primul Arbitru de Stat a reținut că „acest tarif, stabilit pentru fiecare zi de întîrziere, are ca și tariful de magazinaj, locație, etc., caracter de clauză penală prestabilită“.

Tariful de 30 lei/zi, formînd obiectul acestei clauze penale, are dubla funcțiune specifică penalităților: de sancționare a destinatarului care nu a restituit prelatele în termen și de reparare a prejudiciului cauzat căii ferate prin nerestituirea în termen, calea ferată fiind privată în acest interval de posibilitatea închirierii prelatelor altor solicitanți.

Ca atare, acțiunea în care se valorifică această penalitate se prescrie potrivit art. 4 lit. b) din Decretul nr. 167/1958, în termenul de prescripție de 6 luni, care curge, pe fiecare zi de întîrziere, începînd cu ziua următoare împlinirii termenelor de restituire tarifare.

Prin aceeași speță s-a rezolvat și problema determinării normei juridice aplicabile în cazul prelatelor aparținînd unei căi ferate străine, care acoperă vagoanele sosite din import.

S-a susținut, neîntemeiat, că răspunderea destinatarilor interni pentru nerestituirea în termen a acestor prelate trebuie examinată în raport cu prevederile Regulamentului pentru folosirea reciprocă a vagoanelor de marfă în trafic internațional (prescurtat R.I.V.) și nu în raport cu prevederile Tarifului local de mărfuri C.F.R.

Într-adevăr, Regulamentul R.I.V. cuprinde o serie de dispoziții referitoare la reutilizarea, restituirea, termenele de restituire, indemnizațiile de întîrziere în restituire (1 franc pe zi în cazul prelatelor) și amenzile privind rechizitele de încărcare (prelate, frîghii, funii, obloane, grilaje, etc.) care se utilizează în administrațiile de căi ferate pentru fixarea și protejarea mărfurilor pe timpul transportului.

Se constată însă că R.I.V. reglementează, după cum precizează articolul 1, folosirea reciprocă în trafic internațional a vagoanelor de marfă, a rechizitelor de încărcare, a containerelelor și a prelatelor, de către administrațiile de căi ferate participante la Uniunea internațională a vagoanelor de marfă.

Este evident deci, că această reglementare se aplică numai între administrațiile de căi ferate — membri efectivi sau membri asociați ai Uniunii R.I.V.

Raporturile dintre administrațiile de căi ferate naționale și predătorii sau destinatarii interni rămîn supuse reglementărilor proprii căii ferate respective.

În consecință, dacă C.F.R.-ul constată că s-a depășit termenul de restituire tarifar a prelatelor ce au servit la acoperirea vagoanelor sosite din import, indiferent de faptul că administrația proprietară a prelatelor i-a cerut sau nu indemnizația de întîrziere prevăzută de R.I.V., este îndreptățit să pretindă destinatarilor interni tariful de imobilizare a prelatelor în baza reglementării interne proprii (T.L.M.).

TEODOR CRET

INTREBĂRI-RĂSPUNSURI

● GRIGORESCU VASILE, București, întreabă în ce condiții se face revînzarea materialelor provenite din import de către beneficiarul direct, altei unități socialiste.

După cum este cunoscut, pentru produsele provenite din import condiția de livrare este, „franco frontiera

geografică R.S.R." ceea ce înseamnă că beneficiarul importului va suporta toate cheltuielile de la frontiera geografică a R.S.R. la locul de destinație.

În cazul revinzării acestora altei unități socialiste, livrarea se va face franco depozit furnizor, urmînd ca toate celelalte speze să fie suportate de noul beneficiar. Nu este îngăduit unei unități socialiste a efectua cheltuieli cu transportul de la depozit la stația C.F.R. de expediție pentru o marfă pe care nu o folosește, suportînd astfel unele costuri în locul beneficiarului ultim.

● **BAZA DE APROVIZIONARE TEHNICO-MATERIALĂ PENTRU AGRICULTURĂ** — Satu Mare, întreabă de la ce dată se calculează penalitățile pentru nedecontarea prețului în termen.

În cazul propriu expus de dv. beneficiarul datorează penalități pe perioada 27 februarie 1977 — 31 august 1977, penalitățile curgînd independent și succesiv pentru fiecare zi de întârziere. Dat fiind că termenul de prescripție pentru acțiunea privind plata de penalități este de 6 luni, conform art. 4 lit. b din Decretul nr. 16/1958, unitatea dv. în calitate de furnizoare, are dreptul a încasa penalități pe o perioadă de 6 luni în urmă, de la data introducerii acțiunii. Dacă înăuntrul acestei perioade intră și o parte sau tot intervalul cuprins între 27 febr. — 31 aug. 1977, unitatea dv. are drept la cuvenitele penalități, în raport de durata respectivă.

● **DROBOTĂ ARON** — Cooperativa de consum Ilia, jud. Hunedoara, întreabă de la ce dată se calculează termenul de 60 zile pentru emiterea deciziei de imputare, prevăzut de art. 108(2) din Codul muncii. Acest termen începe să curgă de la data la care conducătorul unității a luat cunoștință că patrimoniul unității a fost păgubit. În situația în care prejudiciul nu este cert, nefiind încă localizat, cum este în cazul litigiilor arbitrale, termenul pentru emiterea deciziei de imputare începe să curgă de

la data înregistrării hotărîrii arbitrale la unitatea prejudiciată (în acest sens decizia de îndrumare a Plenului Tribunalului Suprem nr. 1/1976 pct. 3 în C.D. anul 1976 pag. 10).

C. J.

● **NICOLAE MANOLE, Tg. Mureș** — Calculul chiriei, pe baza tarifului prevăzut de art. 28 din Legea nr. 5/1973, pentru locuința ocupată de o familie în care sînt mai multe persoane încadrate în muncă sau pensionari se face avîndu-se în vedere retribuiția tarifară lunară sau pensia cea mai mare.

Majorarea chiriei, potrivit art. 35 din aceeași lege se aplică titularilor de contract de închiriere care au un venit mediu pe membru de familie mai mare de 1500 lei lunar și acesta se calculează conform prevederilor art. 4 din H.C.M. nr. 860/1973.

Față de prevederile acestui articol nu intră în calculul venitului mediu lunar pe membru de familie, indemnizația acordată invalizilor de gradul I, pentru însoțitori.

● **MIRCEA NICOLAE, Mediaș** — a) Operațiile supuse în mod obligatoriu controlului financiar preventiv la întreprinderi centrale, instituții de stat, ministere, celelalte organe centrale de stat și comitetele executive ale consiliilor populare, sînt prevăzute expres în Legea nr. 9/24.III.1977 și nu se stabilesc de forurile tutelare ale unităților socialiste;

b) Documentele prin care se aprobă depășirile de consum specific, se supun controlului financiar preventiv numai în măsura în care sînt de natura celor prevăzute în art. 14 alineatul „f” din Legea nr. 9/1974. Celelalte documente prin care se evidențiază depășiri de consum specific, nu este necesar să mai fie supuse controlului financiar preventiv, deoarece operațiile privind mișcarea valorilor materiale în cadrul unităților socialiste, se face pe propria răspundere a șefilor de compartimente care prin semnarea documentelor în cauză, confirmă și răspund de legalitatea, necesitatea, realitatea și economicitatea operației. Conducătorii compartimentelor finan-

ciar contabile, respectiv contabilii șefi, trebuie însă să verifice operațiile referitoare la circulația internă, iar în cazul existenței unor abateri, aceștia au obligația să intensifice asemenea controale și să stabilească măsurile necesare de luat pentru prevenirea abaterilor de la lege.

● **GHEORGHE BURSAC, Brlad** — Potrivit art. 258 din Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, aprobat prin H.C.M. nr. 2763/1968, facturarea energiei electrice se face periodic astfel:

— al. 2 „lunar pe bază de consumuri prezumate, cu regularitatea pînă la 90 zile, pentru consumurile la care se aplică tarifele pentru iluminat public, iluminat general și pentru magazine comerciale”.

Facturarea prezumată are în vedere consumurile realizate de consumator în dinamică și pentru aceeași perioadă, la care se adaugă sau se scad modificările de putere intervenite în instalațiile energetice proprii.

În situația expusă mai sus, valoarea facturată lunar (prezumat) reprezintă media consumurilor realizate de consumatori.

În aceste condiții considerăm că termenul de la care începe să curgă prescripția este data plății facturii de regularizare la întocmirea căreia s-au avut în vedere consumurile reale, pe fiecare loc de consum stabilite pe baza citirii aparatelor de măsurare a energiei electrice.

Revista ECONOMICA

SUPLIMENT

Redacția și administrația BUCUREȘTI 22,
Calea Dorobanți, 23, Telefon 12 66 10

filiala Sector 1, Bururești

Cont I.S.I.A.P. nr. 64 51 22 152, BNRSR,

Tiparul:

Întreprinderea poligrafică „Informația”,
str. Brezoianu, 25

generalizarea experienței înaintate în unitățile economice

„R. E.” militează pentru aplicarea analizei valorii

„DIN ACEEAȘI TONĂ de materii prime sau materiale trebuie să obținem produse de un nivel tehnic și calitativ mai înalt, cu o valorificare superioară — aceasta este singura cale de creștere a valorii producției nete, a rentabilității întregii activități economice”.

Formulind acest Imperativ de bază al dezvoltării economiei noastre, acest obiectiv esențial al perfecționării mecanismului economico-financiar, secretarul general al partidului, tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU** a conturat totodată orientarea căreia trebuie să-i fie subsumată întreaga activitate de înnoire a produselor.

Cu cheltuieli materiale minime — produse cu o înaltă valoare de întrebuințare, competitive pe piața externă: acesta este și efectul pe care-l urmărește, în conceperea produselor noi și modernizarea celor existente, aplicarea metodei „analiza tehnico-economică a valorii de întrebuințare”.

Revista noastră, care timp de doi ani a militat pentru generalizarea analizei valorii, prezintă în acest supliment — elaborat cu concursul Institutului de economie industrială din cadrul Institutului central de cercetări economice — unele elemente metodologice, rezultate și preocupări actuale în acest domeniu.

EFICIENȚA „TRATĂRII FUNCȚIONALE” ÎN PROIECTAREA PRODUSELOR

SARCINILE ACTUALEI ETAPE de dezvoltare a economiei noastre naționale impun folosirea, în toate sectoarele și pe întreaga scară organizatorică și operațională a producției materiale, a celor mai avansate cuccuriri ale cunoașterii. Dintre acestea, metodele și tehnicile de proiectare eficientă a produselor nu pot, desigur, să fie neglijate.

Atenția conducătorilor și specialiștilor din producția materială a fost și continuă să fie atrasă cu putere spre metoda „analizei valorii” — denumire generică dată unor metode mai mult sau mai puțin diferite între ele, avind ca trăsătură comună aplicarea „tratării funcționale” în proiectarea produselor.

„Tratarea funcțională” reprezintă un nou mod de a analiza produsele, privindu-le nu ca ansamble de părți materiale, ci ca ansamble de utilități. Apare astfel o nouă motivare a costurilor de producție, nu în raport cu o structură materială mai mult sau mai puțin complicată, ci în raport direct cu efectul util obținut în cursul procesului de consum (productiv sau neproductiv, după caz).

Pe parcursul anilor, această nouă linie de analiză a cunoscut incontestabile perfecționări, datorate mai ales utilizării intense a instrumentarului matematic, a tehnicilor de calcul automat, rezolvării unor probleme de cuantificare și stabilirii unor funcții-criteriu calculabile.

În țara noastră, inițiativa aplicării analizei valorii aparține Academiei

„Ștefan Gheorghiu”, care a organizat încă în anul 1971 primele cursuri de specializare în acest domeniu și a inițiat aplicații practice experimentale în unități din țară. Cu acest prilej au fost selecționate, dintre perfecționările aduse în ultimii ani în diferite țări, mai ales în cele socialiste, acele procedee care s-au dovedit utile ca urmare a experimentărilor efectuate în întreprinderi românești. În același timp, au fost elaborate unele linii de analiză și procedee de lucru noi care, adăugate la cele preluate din practica altor țări, să permită încheierea unei metodologii unitare, suficient de finisată din punct de vedere teoretic și practic, cu un puternic accent aplicativ, ancorată în realitățile industriei noastre.

SUPLIMENT

nr. 2/23 1978

Revista
ECONOMICA

1. OBIECTIVUL ANALIZEI VALORII ȘI LEGATURILE CU TEHNICA INGINEREASCA

PROIECTAREA EFICIENTĂ a produselor înseamnă realizarea unor cerințe economice cu dublu aspect: pe de o parte, efectul util obținut în cursul procesului de consum; pe de altă parte, cheltuielile materiale și de muncă vie care se fac pentru fabricarea lor.

Obiectivul economic urmărit este obținerea unui efect util cât mai mare, cu un consum de muncă — trecută și vie — cât mai redus.

Nu trebuie să pierdem însă din vedere că avem de-a face cu corpuri materiale, care își îndeplinesc funcțiile economice datorită caracteristicilor lor fizice și chimice multiple, legate între ele prin legile obiective care determină interdependența fenomenelor naturale. Tehnica inginerescă studiază și folosește aceste legi obiective, căutând să identifice acel echilibru al caracteristicilor structural-materiale ale produselor, care să determine îndeplinirea în grad cât mai înalt a obiectivelor economice propuse.

Prin urmare, dublul aspect economic menționat mai sus conduce, implicit, la un dublu aspect tehnic și anume: pe de o parte cel constructiv, care determină efectul util al produselor; pe de altă parte cel tehnologic, care determină consumul de muncă vie sau trecută în procesul de fabricație a lor.

Ajungem, deci, la concluzia că studiul economic al produselor trebuie îmbinat organic cu studiul lor tehnic, ca două laturi ale aceluiași tot unitar. Între aceste laturi există relații de interdependență reciprocă. Obiectivele economice determină selecția soluțiilor tehnice și, în același timp, stadiul dezvoltării tehnice determină gradul în care obiectivele economice vor putea fi atinse. În aceste relații de interdependență primatul aparține, desigur, economicului — care joacă rolul de motor al dezvoltării tehnice.

Având în vedere cele expuse, putem enunța că analiza valorii, fiind o metodă de proiectare eficientă a produselor, trebuie să îmbine calculul economic cu cel ingineresc, studiul constrîngerilor tehnice în strînsă legătură cu fenomenele economice corespunzătoare.

2. NOȚIUNEA DE FUNCȚIE A UNUI PRODUS

PENTRU A APLICA tratarea funcțională, care face o legătură directă între costurile de producție și efectul util al produselor, trebuie să putem evalua acest efect util. Problema este destul de dificilă, deoarece efectul util al unui produs este consecința unor calități multiple — funcționale, psiho-

senzoriale, economice, de exploatare și altele — determinate cu ajutorul unor unități de măsură diferite și avînd mărimi diverse.

Pentru a putea, totuși, stăpîni acest tot complex și eterogen, se recurge la descompunerea produsului în așa-numitele funcții, care fiecare în parte exprimă una — și numai una — dintre calitățile sale, măsurabile tehnic. Pasul următor constă în evaluarea costului de producție al funcțiilor, respectiv a cheltuielilor provocate de înglobarea acestor calități în produs.

Privind un produs ca un ansamblu de calități care au costuri de producție calculabile, sîntem conduși în mod obligatoriu la conceptul că el este un ansamblu de corpuri fizice, părți din corpul său fizic total. Fiecare dintre acestea are anumite însușiri ce determină un efect util — însușiri care fac din ele valori de întrebuițare parțiale, componente ale valorii de întrebuițare totale a produsului.

Se poate, deci, enunța că un produs este mulțimea (în sens matematic) funcțiilor sale. Elementele acestei mulțimi nu sînt însă independente unele de altele. Între ele există legături de natură tehnică, care implicit conduc la legături de natură economică.

Esența analizei valorii, respectiv a tratării funcționale, constă în studiul fiecărui element al mulțimii funcțiilor unui produs în interdependența sa cu celelalte elemente, evaluînd aportul său în costuri și în efectul util de ansamblu.

Variînd soluțiile constructive și tehnologice pentru fiecare din aceste elemente, se caută acea stare de echilibru care, la nivelul întregului produs, optimizează anumite criterii admise drept criterii de eficiență.

3. CRITERII DE EFICIENȚĂ ÎN EVALUAREA CALITĂȚII CONCEPȚIEI PRODUSELOR

PRIMUL dintre aceste criterii este maximizarea, la nivelul întregului produs, a raportului:

$$\frac{\text{valoare de întrebuițare}}{\text{cost de producție}} \rightarrow \text{max.}$$

Remarcăm că dintr-un criteriu de orientare generală, cum este considerat în alte țări, cercetătorii români au reușit să-l transforme într-o funcție calculabilă.

● Un al doilea criteriu îl reprezintă necesitatea, pentru fiecare funcție în parte, a identității dintre ponderile

sale în costul total și în efectul util total al produsului. Prin calculul unui coeficient de disproporții, se stabilesc prioritățile în reconcepția funcțiilor, iar prin iterații succesive se caută soluția de ansamblu care răspunde cât mai bine criteriului menționat.

Tehnica folosită diferă substanțial de analiza „Pareto” (utilizată în alte țări), în care prioritatea în reconcepția funcțiilor este stabilită numai în raport cu mărimea relativă a costurilor de producție ale acestora, privită izolat de efectul lor util.

Paralel cu aceste două criterii, de la caz la caz se mai pot folosi și altele: volum de import minim, consum de energie minim în fabricație și exploatare.

4. METODE DE EFECTUARE A STUDIILOR

OPTIMIZAREA unor criterii de eficiență presupune cuantificări și calcule cantitative.

Cuantificarea costurilor de producție pe total produse și pe funcții nu prezintă, în principiu, dificultăți deosebite.

În țara noastră s-a reușit cuantificarea și a efectului util, nu în valoare absolută, dar ca variație de la o soluție constructivă la alta, prin însumarea ponderată, după anumite criterii, a variației dimensiunilor tehnice ale calității produsului.

Depășirea problemelor de cuantificare a permis utilizarea intensă a instrumentarului matematic. Astfel, de multe ori au fost identificate noi posibilități de obținere a unei eficiențe superioare, prin modelarea matematică a legăturilor dintre costurile de producție și parametrii tehnici, constructivi sau funcționali ai produselor. Modelele — în majoritatea cazurilor probabiliste, identificate prin analiză matematică regresională — sînt apoi folosite, împreună cu relațiile de dimensionare inginerescă, pentru opti-

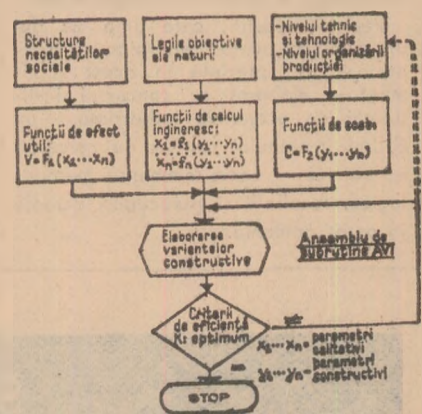

Fig. 1

mizarea criteriilor de eficiență menționate mai sus. Deasemenea, au fost utilizate în unele cazuri (și cu deosebit succes) analiza combinatorie multicriterială sau alte procedee similare.

În fig. 1 este reprezentată organigrama de principiu a acestor studii.

Ni se pare deosebit de important să informăm cititorii „Revistei economice” că în prezent dispunem de un pachet de programe cu ajutorul cărora rularea pe calculator a studiilor de analiza valorii poate intra în practica curentă.

Paralel cu folosirea intensă a instrumentarului matematic, nu au fost neglijate nici resursele oferite de alte metode, cu caracter esențialmente pragmatic.

O mențiune deosebită merită așa-numitele **check-liste** (termen intraducibil, împrumutat din limba engleză), care conțin enunțarea, într-o anumită ordine, a unor domenii restrinse din examinarea cărora pot apărea soluții tehnice noi, mai eficiente. Pe parcursul experimentărilor în unități economice românești, au fost întocmite **check-liste proprii**, care au fost și sînt perfecționate continuu.

Amintim, deasemenea, metodele intuitive, de stimulare a creativității, folosind dinamica de grup: **brainstormingul** și **synectica**. Experimentarea acestora în țara noastră nefiind încă suficient de adîncită, înainte de a le recomanda așteptăm rezultatele concrete ale aplicării lor în cazurile unor produse reprezentative pentru industria românească actuală.

5. REZULTATE

FOLOSIND CA BAZĂ statistică studiile efectuate sub îndrumarea Academiei „Ștefan Gheorghiu”, în care au fost aplicate linia de analiză și metodologia expuse mai sus, a fost trasat graficul (histograma) de distribuție a rezultatelor conform fig. 2. Se constată că :

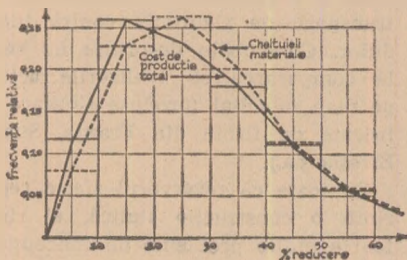

Fig. 2

- media reducerii costului de producție total al produselor analizate se situează între 20 și 25% ;

- în ce privește cheltuielile materiale, această medie se situează între 25 și 30% reducere.

Paralel cu diminuarea cheltuielilor de fabricație, au fost obținute în aproape toate cazurile **substanțiale îmbunătățiri calitative ale produselor studiate**. Totodată s-au putut constata mutații foarte favorabile în atitudinea proiectanților față de latura economică a profesiei lor.

Ca urmare a acestor rezultate — și mai ales a celor obținute în cursul aplicațiilor efectuate sub conducerea Academiei „Ștefan Gheorghiu” — în luna octombrie 1976 a fost declanșată o vastă acțiune pe plan național, prin aprobarea de către conducerea superioară de partid și de stat a „Programului special pentru aplicarea generalizată la scara întregii economii a analizei valorii, în vederea creșterii eficienței economice a producției și reducerii cheltuielilor de producție”. Acest program prevede generalizarea aplicării metodei pînă la sfîrșitul trimestrului II 1978 (în industria constructoare de mașini — pînă la sfîrșitul trimestrului III 1977).

6. PROBLEME CU CARACTER ORGANIZATORIC ȘI NORMATIV

RECENTA HOTĂRIRE a Comitetului Central al Partidului Comunist Român cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare dă un puternic imbold pentru trecerea la o nouă calitate a activității economice, pentru obținerea unor rezultate superioare.

Introducerea producției nete ca indicator de bază și calculul productivității muncii pe baza producției nete stimulează descoperirea și valorificarea rezervelor de reducere atât a cheltuielilor materiale cit și a muncii vii, pe toată scara organizatorică și operațională a producției, începînd cu faza de proiectare constructivă și tehnologică.

În aceste condiții, Programul special de aplicare generalizată a analizei valorii capătă noi valențe, în calitate sa de pirghie pentru creșterea eficienței activității de proiectare.

Realizarea lui integrală presupune însă înlăturarea unor frîne care încă mai persistă și crearea unui cadru organizatoric și normativ adecvat.

- În fond, nu avem de-a face cu o acțiune nouă, care ar necesita crearea unor organisme noi. Acțiunea există de mult timp și este înscrisă în planul de stat sub forma sarcinilor de modernizare a produselor existente și de asimilarea a unor produse noi.

După părerea noastră, sarcina folosirii tuturor căilor — printre care și a analizei valorii — în vederea realizării unei proiectări cit mai eficiente nu pot aparține decît **șefului de proiect și colectivului său**, ca responsabili direcți și cei mai calificați profesional.

- Pentru aceste cadre, pentru consilierii oamenilor muncii, pentru colectivul fiecărei unități industriale, cea mai eficientă motivație în aplicarea analizei valorii ar fi înscrierea în planul de înnoire a produselor a unor indicatori economici riguroși stabiliți, care să se refere la limitele admisibile ale costurilor (maxime) și ale parametrilor calitativi (minimi) ce urmează a fi realizați în procesele de producție și consum. Aceste limite pot fi, eventual, determinate pe baza studiului celor mai bune realizări similare cunoscute pe plan mondial.

- Apare necesară, deasemenea, adoptarea unui sistem adecvat de normare a muncii proiectanților. În prezent, norma de proiectare este direct proporțională cu numărul de repere al produsului și cu complexitatea sa constructivă ; or, este bine știut că a proiecta simplu și ieftin necesită mult mai multă muncă decît a proiecta scump și complicat, folosind căi bătătorite. O soluție — ce trebuie, fără îndoială, bine conturată și experimentată — ar fi, poate, fixarea unei norme antecalculat care, pe măsura simplificării și ieftinirii produsului (cu respectarea parametrilor calitativi), să fie nu micșorată, ci majorată proporțional.

- O altă idee, pe care o avansăm cu toată rezerva impusă de o aprofundare încă insuficientă, se referă la modul de calcul al productivității muncii de proiectare. Ni se pare că acest calcul ar trebui bazat nu pe valoarea proiectelor, ci pe eficiența obținută în producție și consum ca urmare a aplicării proiectelor respective. Sînt numeroase exemplele cînd cîteva mii de ore de proiectare consumate în plus conduc la multe milioane economisite în producție și exploatare.

● Aplicarea analizei valorii devenind obligatorie, se impune și controlul său, pe baza unor prevederi corespunzătoare, în normele care reglementează conținutul proiectelor. Astfel, s-ar putea reglementa ca obligativitate **incluizarea nomenclatoarelor de funcții în temele de proiectare, evaluarea ponderii fiecărei funcții în costuri și în efectul util, cuantificarea criteriilor de eficiență și altele.**

7. PERSPECTIVE

VIITORUL ANALIZEI VALORII depinde de perfecționarea continuă în timp a metodei, de adaptarea sa continuă la mutațiile cantitative și calitative care apar în producția materială, în economie. Aceasta necesită **intensificarea cercetărilor românești, cu atragerea unui număr cât mai mare de cadre din proiectare, producție și învățământ.**

Pentru a da o imagine asupra cîmpului aplicativ care ar trebui explorat în viitor, este suficient să amintim posibilitățile, încă nestudiate temeinic, de aplicare a analizei valorii în proiectarea prestărilor de servicii și chiar în proiectarea organizării unităților economice — fără a mai stăruia asupra necesității de a se aprofunda unele detalii de metodă.

Încurajarea cercetării, informarea largă a specialiștilor, a tuturor oamenilor muncii asupra rezultatelor economice obținute, precum și asupra unor concluzii privind conceptele și liniile de analiză elaborate în țara noastră sint condiții esențiale pentru folosirea deplină a resurselor oferite de tratarea funcțională. În acest sens apreciem în mod deosebit aportul „Revistei economice” la schimbul de idei și, mai ales, de experiență în domeniul la care ne referim.

În încheiere, aș dori să-mi exprim și un punct de vedere asupra denumirii metodei. Întrucît aceea de „analiză a valorii” poate crea și confuzii, propun înlocuirea sa prin:

„**Analiza tehnico-economică a valorii de întrebuințare**”.

Această denumire sugerează exact atît obiectivul, cît și conținutul metodei, care îmbină studiul economic cu cel ingineresc într-un tot unitar, îndreptat spre realizarea unor valori de întrebuințare ce să permită obținerea unui efect util maxim cu minimum de muncă socială. În Academia „Ștefan Gheorghiu” am început a folosi denumirea propusă, prescurtînd-o, pentru comoditatea exprimării, sub forma „A.V.I.”

prof. Petre ORĂNESCU
Academia „Ștefan Gheorghiu”

● Metoda în acțiune

La Întreprinderea „23 August”: PRODUSE MAI IEFTINE, MAI COMPETITIVE

CU PRILEJUL vizitei de lucru făcute la începutul lunii trecute la Întreprinderea „23 August” din Capitală, tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU**, apreciind eforturile depuse de colectivul de muncă pentru înnoirea fabricației, pentru realizarea de produse în pas cu tehnica și standardele internaționale, a subliniat totodată necesitatea ca aceste preocupări să devină o constantă a activității, să se urmărească și în viitor asimilarea cît mai grabnică în fabricație a tuturor produselor noi și reproiectate prevăzute în plan, realizarea lor la un înalt grad de calitate și competitivitate.

Prezentăm, în cele ce urmează, unele rezultate și unele obiective de viitor ale cadrelor de concepție și muncitorilor acestei mari uzine constructoare de mașini.

ABORDAREA ÎN ETAPE A FUNCȚIILOR

Compressoarele cu cilindri opuși ce se construiau pînă anul trecut la Întreprinderea „23 August” fuseseră proiectate după o licență care azi este mult depășită din punct de vedere constructiv. Impunîndu-se pregnant analiza produsului, aducerea lui la o formă constructivă mai modernă, cu gabarit și greutate redusă și, în special, reducerea costului, s-a trecut la aplicarea A.V., identificîndu-se 62 de funcții. Numărul mare al acestora, complexitatea produsului făceau dificilă analiza lui în întregime. De aceea, într-o primă fază ne-am oprit la prima funcție: „**comprimă gaz într-un domeniu de presiune**...”. În urma analizei ei critice, aplicînd „metoda intuitivă de stimulare a procesului creativ”, s-au găsit noi soluții constructive pentru cilindrii compresorului, subansamblu care realizează această funcție.

Astfel, au fost modificați cilindrii pentru presiuni mici, cu capete tronconice, care erau formați din 3 bucăți. În prezent ei se toarnă dintr-un singur corp, cu capete drepte — formă constructivă cu geometrie mult simplificată și estetică modernă. **Economia la un cilindru** este de aproximativ o tonă de metal, iar în expresie bănească — circa 140 000 de lei. La rîndul lor, cilindrii forjați pentru presiuni mari au, la noua soluție, un gabarit redus, o singură gură atît pentru intrarea cît și pentru ieșirea gazului; au fost eliminate distribuitorii și colectoarele de gaz montate pe cilindri — vase sub presiune, cu un proces tehnologic de fabricație și de control complicat. **Economia la un cilindru**: aproximativ 2 tone de metal, peste 300 000 de lei.

Majoritatea tipurilor de compresoare cu cilindri opuși proiectate în anul 1977 cuprind, în ansamblul lor, cilindri în noile variante, avînd greutatea cu 20—30% mai mici și un cost redus.

În continuare, colectivul studiază o altă funcție: „**refulează gazul la o temperatură dată (cerută de beneficiar)**”. Soluțiile ce vor fi găsite vor accentua transformarea compresorului cu cilindri opuși într-un produs nou, modern, competitiv.

Leontina IVAN

Institutul de cercetări și proiectări „FAUR”

SOLUȚIE CONSTRUCTIVĂ NOUĂ, TEHNOLOGIE ORIGINALĂ

În aplicarea analizei tehnico-economice a valorii de întrebuințare la producerea rezervoarelor sferice s-a pornit de la trei cerințe esențiale: scăderea costurilor la nivelul strict necesar asigurării performanțelor pe care trebuie să le îndeplinească produsele; reducerea consumurilor de materiale și de manoperă; creșterea gradului de utilizare a capacității de fabricație.

Analiza critică a avut în vedere — paralel cu soluțiile constructive și tehnologice aplicate pînă în prezent — modul cum produsul răspunde cerințelor și condițiilor de exploatare, de transport, de siguranță contra incendiilor. Concluziile desprinse au servit la compararea cu realizările actuale pe plan mondial (produse similare fabricate de firme din Franța, Suedia, Elveția ș.a.).

Cu toate că rezervorul sferic reprezintă o construcție statică, el ridică foarte multe probleme de concepție și fabricație; înmagazinînd un volum de 1000 mc de gaze lichefiate, la presiuni

de 4—21 daN/cm² și temperaturi negative de pînă la —40°C, el trebuie să prezinte o siguranță totală în exploatare pe toată durata vieții lui.

Ținînd seama de condițiile de exploatare, de întreținere, de integrare în fluxul tehnologic, de mediu ambiant (seisme, vînt, zăpadă) etc., valoarea de întrebuințare totală a fost descompusă în 24 de valori de întrebuințare elementare (funcții). Din calculele efectuate a rezultat că 6 funcții aveau soluții constructive care înglobau costuri de fabricație mult mai mari decît limita necesară asigurării funcționalității produsului.

O amplă consultare cu muncitori, tehnicieni și ingineri din secțiile executante a sugerat soluții mai eficiente decît la variantele constructive existente. Ca urmare, în vederea diminuării costurilor de fabricație s-a procedat la: înlocuirea țevilor din import Ø 650 × 20 pentru sprijinirea rezervorului, cu țevi sudate elicoidal Ø 609,6 × 11,9, fabricate de Întreprinderea de țevi sudate București; reproiectarea scăriilor de intervenție, care a condus la scăderea greutății acestora cu 50%; raționalizarea anexelor rezervorului sferic, în concordanță cu noile soluții de croire a segmentelor din care este executat acesta; eliminarea unor supradimensionări etc.

Noua soluție constructivă a creat posibilitatea introducerii unei tehnologii noi, originale pentru uzină, care — prin schimbarea succesiunii unei faze — conferă o mai mare exactitate elementelor de asamblare, permițînd eliminarea premontajului în secția de fabricație.

Definitivarea soluțiilor constructive pentru sprijinire s-a făcut cu colaborarea cadrelor de specialitate din Institutul politehnic București, utilizînd tehnica automată de calcul.

În final s-au obținut:

- scăderea greutății rezervorului cu 10—15% (în funcție de parametrii funcționali);
- o economie anuală de 300 tone de laminate din oțel;
- diminuarea costurilor de fabricație cu 14 milioane de lei anual;
- reducerea efortului valutar cu 1,2 milioane de lei-valută anual;
- creșterea productivității muncii cu 300%.

Prin îmbunătățirea performanțelor tehnice și tehnologice, produsul a devenit competitiv cu cele executate de firme străine cu renume.

Gheorghe STAIU

Institutul de cercetări și proiectări „FAUR”

IMPORTANTE ECONOMII DE METAL

În mare parte, economia de metal de 1000 de tone (din care 534 tone de laminate feroase) obținută anul trecut de către Întreprinderea „23 August” a fost determinată de aplicarea analizei valorii la reproiectarea constructivă și tehnologică a produselor din programul de fabricație:

● **rezervor sferic de 1000 mc** — economii de 12,5 t metal/buc. prin modificarea soluției de sprijinire; 1 t/buc. (și îmbunătățirea coeficientului de utilizare cu 3%) prin noua soluție adoptată pentru scările de intervenție. Anul acesta se reproiectează prin analiza valorii rezervoarele sferice de 3000 mc;

● **echipament de frînă pentru motoare M6—M12** — economie anuală de 11 tone de metal și creșterea cu circa 20% a coeficientului de utilizare, în urma introducerii tehnologiei de extrudare, în locul forjării sau prelucrării la rece, la execuția unor repere de serie mare (dopuri filetate, bușe, nipluri); reducerea consumului de tablă prin înlocuirea debitării flanșelor fără guler cu confecționarea lor din platbandă îndoită și sudată;

● **presă de 200 tf** — economie de metal de circa 300 kg pe unitatea de produs și creșterea coeficientului de utilizare de la 0,5 la 0,7 prin execuția unor repere din tablă roluită sudată, în loc de forjată;

● **locomotive diesel-hidraulice** — reducerea consumului de metal în medie cu 300 kg/produs, prin: înlocuirea

tablei cu oțel lat la execuția pieselor inelare prin îndoire și matrițare; reamplasarea agregatelor la locomotiva de 2400 CP; modificări constructive care au permis folosirea sudurii prin puncte cu table întinse.

La nivelul Centralei industriale estimăm că prin aportul cercetării și proiectării, bazat în mare parte pe aplicarea analizei valorii, în 1978—1979 vom economisi peste 11000 tone de metal. Iată cîteva din soluțiile precizate la întreprinderile noastre:

— aprovizionarea cu laminate (în special table) avînd grosimi nominale sau la nivelul toleranței negative va îmbunătăți cu circa 5% coeficientul de utilizare a metalului;

— în producția de vagoane, consumul de metal se va reduce cu 800 kg/buc. prin utilizarea de oțeluri cu limită de curgere mare și cu 368 kg/buc. prin introducerea suspensiei de cauciuc la boghiurile Y;

— înlocuirea transmisiei hidraulice cu transmisie hidrostatică și alte îmbunătățiri constructive la excavatoarele de 80 CP vor economisi aproximativ o tonă de metal la fiecare utilaj.

Diverse studii de analiza valorii au avut în vedere și economisirea metalului prin înlocuirea lui, la unele repere, cu poliesteri armați cu fibre de sticlă. Aceste soluții vor putea fi aplicate pe măsură ce va deveni posibilă procurarea PASF la un preț comparabil cu cel la care revine metalul.

Constantin CROICU

director tehnic al Centralei industriale de utilaj tehnologic și material rulant

INTERVENȚII ASUPRA FUNCȚIILOR AUXILIARE

Folosirea cofrajelor glisante s-a afirmat în țara noastră ca una din principalele căi de industrializare a lucrărilor de beton armat în construcții, micșorînd considerabil durata de execuție, consumul de manoperă și de materiale pentru cofrare.

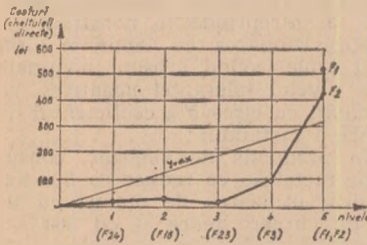
O nouă etapă în dezvoltarea tehnologiei de glisare (al cărei hardware mecanic servește și pentru operații complexe de liftare a unor elemente grele de construcții) a fost parcursă recent de un colectiv format din inginerii Ștefan Mihăilă, Alexandru Mihai și Eugen Cotor, de la Institutul de cercetare și proiectare de aparataj pentru instalații și utilaje pentru construcții din București, care a realizat, pe baza analizei valorii, reproiectarea verinului hidraulic de glisare de 6 tf — principalul element component al instalației.

Înainte analizei propriu-zise s-a procedat la o informare pe plan so-

cial, culegîndu-se informații și observații asupra produsului, de la organizațiile de cercetare și construcții care l-au experimentat și folosit, de la controlul tehnic de calitate al uzinei producătoare etc. Analiza tehnică s-a făcut pe baza proiectului de execuție, iar cea economică pe baza tehnologiei produsului (întocmită pe fișe cu prelucrare automată a datelor), în funcție de tarifele și prețurile de catalog în vigoare. În total au fost identificate 24 de funcții ale produsului, dintre care 4 obiective, 2 subiective iar restul auxiliare (conținînd fiecare o funcție obiectivă). Reperele produsului au fost împărțite pe funcții, făcîndu-se dimensionarea lor tehnică și economică și identificîndu-se punctele critice care urmau a fi eliminate. S-au construit matricea ponderii (nivelul de importanță) a funcțiilor obiective și subiective și diagrama costurilor și a ponderii funcțiilor în valoarea de întrebuințare a produsului. Condiția ca re-

partizarea costurilor între funcții să fie bine proporționată se consideră îndeplinită, în situația ideală, atunci când toate punctele diagramei se găsesc pe aceeași dreaptă care trece prin origine, adică $y = ax$. Situația produsului era, din acest punct de vedere, net nefavorabilă, panta a a dreptei de regresie $y = ax$ avind valoarea de 63,96.

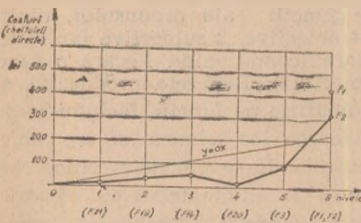
Fig. 1.

Din diagrama costuri-niveluri de importanță s-a constatat că valoarea funcțiilor F1 și F2 depășea cu mult dreapta de regresie (produs fără contradicții interne), datorită soluțiilor constructive care condiționau F1—F2 prin 15 funcții auxiliare, cu o pondere valorică de peste 40%. Analiza critică a produsului vechi, efectuată — aplicind metoda interogativă — cu ajutorul unui grup de specialiști, cadre din execuție și exploatare, a dus la eliminarea, simplificarea sau modificarea (din punct de vedere constructiv, al materialului, al tehnologiei) a 14 funcții auxiliare, schimbându-se și repartizarea pe funcții a unor repere.

Ansamblul soluțiilor constructive și tehnologice îmbunătățite au dat un produs nou cu 21 de funcții (dintre care 5 obiective, 2 subiective și 14 auxiliare), dimensionate tehnic potrivit parametrilor de funcționare ce trebuiau realizați; în diagramă, panta a a dreptei de regresie $y = ax$ a ajuns egală cu 39,27.

Fig. 2.

Noul produs (soluție brevetabilă) poate fi executat cu un cost mai redus cu 18%, din materiale obișnuite și în

condiții de tehnicitate normale. Consumul de metal pe bucată scade cu 12%. Verinul hidraulic reproiectat este mai manevrabil, mai ușor, mai fiabil, ocupă un spațiu mai mic în componența instalației și la depozitare, asigură reducerea cheltuielilor de mentenanță la beneficiar. La cantitatea ce se produce anual, economiile la cheltuielile directe însumează aproape o jumătate de milion de lei.

Proiectul, elaborat de autori în urma absolvirii unui program de analiza valorii la Centrul de perfecționare a lucrătorilor din industria materialelor de construcții, exemplifică în mod convingător rezolvarea conjugată a două obiective principale ale înnoirii produselor — creșterea valorii lor de întrebuințare și reducerea costurilor.

Dan CONDREA

UN EXEMPLU DE APLICARE ÎN PROCESE TEHNOLOGICE

DOUĂ DIRECȚII de investigație, independente și complementare, caracterizează tehnicile de analiză a valorii:

● **reflexia intuitivă**, provocată și stimulată — în cadrul grupurilor pluridisciplinare — de chestionarea repetată și insistentă, conduce la **descompunerea și recompunerea funcțiilor și soluțiilor corespunzătoare**, devenind astfel creativă*);

● **calculele de maximizare a sumei valorilor de întrebuințare elementare raportate la suma costurilor pe funcții și modelările matematice** oferă un instrument de investigație mai precis, dar stimulează mai puțin creativitatea.

În cele ce urmează exemplificăm prima direcție, încercind să arătăm și o strategie mai generală atunci când analiza pornește de la reproiectarea unui produs, ajungându-se în etape succesive pînă la proiectarea unui produs nou, care să răspundă unor necesități sociale diferite de cele inițiale. Exemplul ales demonstrează și posibilitatea aplicării A.V. la procese tehnologice.

Este vorba despre: „Dispozitiv de alimentare cu minereu (încărcătură) a unui aglomerator cu bandă” pentru aglomerarea minereurilor mărunte de fier, avind ca mijloc de realizare: „Bandă oscilantă”.

În universul tehnologic al produsului, A.V. se adresează soluțiilor constructive ale subsansamblelor și reperelor respective — spre exemplu: acționarea benzii, acționarea mișcării oscilante etc.; chestionarele de control se aplică subsansamblelor și reperelor corespunzătoare.

Dacă utilizăm chestionarul în felul: — Ce este? — Dispozitiv de alimentare etc.;

* Chestionarele nu elimină însă unele ambiguități și nu asigură întotdeauna obiectivitatea răspunsurilor.

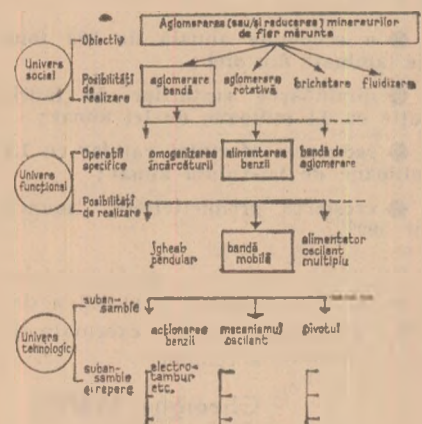
— La ce servește? — Realizarea unui strat uniform, omogen și afinat de încărcătură pe bandă;

— Ce alte mijloace de realizare există? — Bandă mobilă, jgheab pendular, alimentator oscilant multiplu etc.,

imaginația se desfășoară în universul funcțional al unei fabrici de aglomerare cu bandă, unde dispozitivul este încadrat între buncărul de alimentare și banda de aglomerare — ceea ce permite cercetarea unor soluții total diferite de cea inițială.

Imaginația creativă poate pătrunde însă și într-un univers sociologic, prin analiza posibilității de a înlocui întregul proces de aglomerare a minereurilor de fier, prin alte soluții: brichetare, reducere în pat fluidizat, pelletizare sau chiar elaborarea continuă a oțelurilor.

Coborîrea pe scara nivelurilor, de la nivelul de cea mai superioară generalitate pînă la reperele produsului care se restudiază, se poate prezenta sub forma unui graf deschis (arbore) de pertinență (vezi fig).

De regulă, pentru un produs, reflexia intuitivă parcurge acest arbore de decizie în sensul său ascendent, spre nivelurile superioare de generalitate, iar pentru procese tehnologice sau produse noi — în sensul său descendent, pornind de la necesitatea socială generală.

Pentru dispozitivul menționat, analiza a parcurs ambele sensuri ale grafului de decizie respectiv. Vom menționa, ca exemplu, că în varianta cu aglomerarea minereurilor de fier pe bandă s-a analizat și posibilitatea măcinării integrale și pelletizării lor; procesul, deși mai simplu, s-a dovedit mai costisitor.

În ce privește distribuirea încărcăturii pe banda de aglomerare, tamburul rotativ din soluția inițială, care nu asigură un debit uniform, a fost înlocuit cu un alimentator pendular. Acesta din urmă a fost înlocuit la rândul său, în cazul benzilor de aglomerare mai late, cu un transportor al cărui cap de evacuare parcurge alternativ un arc de cerc având drept coardă lățimea benzii.

Dispozitivul de oscilare este supus în prezent procesului de analiză a valorii, pentru a i se mări siguranța în funcționare — având în vedere că funcționează într-un mediu ostil (temperatură ridicată și praf) și că, deoarece nu poate fi dublat, ieșirile din funcțiune întrerup întregul proces.

Un fapt important este de remarcat. Dispozitivul este, practic, un unicat, deoarece benzile de aglomerare se execută la intervale mari (1—3 ani) și într-un număr foarte mic (1—2 buc.) — astfel încât analiza costurilor este mai puțin revelatoare ca realizarea unei fiabilități maxime. Tehnica de analiză a valorii își aduce însă aportul creativ și în acest domeniu, legat mai mult de procese tehnologice, unde creativitatea este preponderentă față de modelarea matematică a variației parametrilor respectivi. În schimb, în analiza unor procese tehnologice sau produse mai complexe, în care variația parametrilor poate fi legată de o funcție-criteriu care trebuie optimizată, modelarea matematică oferă o metodă sigură de lucru.

Paul PETRESCU

Centrul de perfecționare a lucrătorilor din industria metalurgică

Teodor GHERASIM
Institutul de economie socialistă

● Instruirea cadrelor

PROGRAME SPECIALE DE PERFECTIONARE

Centrul de perfecționare profesională din Bușteni al Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții a trecut încă din anul 1974 la organizarea unor programe de perfecționare în analiza valorii, care au fost urmate până în prezent de către 240 de cursanți, aparținând unităților centralelor de prelucrare a lemnului, de exploatare a lemnului și de celuloză, hirtie și fibre artificiale.

Proiectele întocmite de absolvenții cursurilor au vizat produse de mobilier, celuloză, hirtie, ambalaje, care în urma re-proiectării prin metoda „analiza valorii” și-au îmbunătățit valoarea de întrebuințare și costurile, rezultând economii antecalulate de 21,9 milioane de lei, din care 20,7 milioane economii la cheltuielile materiale. Au fost diminuate, în special: gramajul la hirtii; greutatea sacilor, cu menținerea capacității; consumul de cartoane la confecționarea cutiilor, cu menținerea capacității; consumul de cherestea, materiale stratificate, materiale de finisare, accesorii și alte materiale utilizate la confecționarea mobilierului.

De asemenea, la alte programe de perfecționare organizate de centrul nostru — pentru cadre din cercetare, proiectare, conducători de secții, proiectanți de mobilă de artă, tehnologi în fabricarea mobilei, celulozei și hirtiei — au fost rezervate un număr de ore pentru familiarizarea cu această metodă.

Prin programele de specialitate sînt prezentate în detaliu o serie de acțiuni ale ministerului, centralelor, întreprinderilor, care facilitează aplicarea metodei, cum sînt:

— normalizarea tipodimensiunilor la panourile și elementele masive componente ale mobilei, modularea panourilor și corelarea lor dimensională cu elementele masive;

— specializarea producției de mobilier, care să poată asigura atât ritmurile de creștere anuală, cât și diversificarea, pentru satisfacerea cererilor beneficiarilor;

— avizarea centralizată pentru coordonarea tehnică și arhitecturală a concepției și proiectării mobilierului, evitîndu-se posibilitatea intrării în producție a unor modele de mobilier dezavantajoase sub raport tehnologic, depășite din punct de vedere estetic, cu consum mare de materii prime și cu productivități reduse;

— promovarea producției de mobilier modulat și mobilier stil cu sisteme constructive îmbunătățite, care să se încadreze în indicațiile actuale privind dimensiunile de gabarit și consumurile normate de materiale;

— tipizarea tehnologiilor, care: permite raționalizarea muncii proiectanților, scutindu-i de un volum mare de activități de rutină; pune la dispoziția executanților și controlorilor toate elementele care să le spună cum să execute și să controleze; prin introducerea lor în memoria calculatoarelor, asigură elaborarea de către acestea a unor lucrări de rutină de mare volum (stabilirea consumurilor de materii prime, materiale și manoperă), lăsînd la îndemîna analistului o parte însemnată din timp pentru elaborarea soluțiilor constructive noi.

Metoda analizei valorii se regăsește în programele de perfecționare nu izolat, ci în interconexiunile ei cu tehnicile și tehnologiile moderne, cu calculul economic, cu studiul necesităților sociale, cu creativitatea și alte metode și tehnici de cercetare și proiectare.

Pentru a ușura înțelegerea și aplicarea corectă a metodei, în atenția specialiștilor din cadrul centrului stau elaborarea unor proiecte în colaborare cu colectivele de proiectare din unitățile economice, precum și formularea unei metodologii de aplicare a A.V. la procese tehnologice.

Ștefan CECIU
Constantin VOICU
Centrul de perfecționare profesională — Bușteni

VALOAREA PROIECTELOR DE ABSOLVIRE

Nu totdeauna întreprinderile trimit la programele „A.V.” de la Centrul de perfecționare a lucrătorilor din industria materialelor de construcții cadre care au legătură directă cu munca de concepție. Este meritul deosebit al instructorilor centrului că nu-și tra-

tează la fel de formal îndatorirea și că reușesc ca, și în aceste condiții să facă programele interesante, să transmită cursanților cunoștințele necesare pentru a deveni analiști, să-i sprijine pînă la elaborarea, definitivarea și aplicarea proiectelor de absolvire.

ANALIZA VALORII

Soluțiile din aceste proiecte nu aspiră la calificativul de revoluționare, vizează uneori produse marginale programului de fabricație, dar efectul economic nu e, pentru aceasta, mai

puțin remarcabil — cu atât mai mult cu cât în destule cazuri, el se amplifică prin posibilitatea de generalizare în alte unități. *Media eficienței antecalculatelor pe un an, pentru fiecare din proiectele elaborate în ultimii 3 ani, este de aproape 1,3 milioane de lei.*

Eficiența antecalculată a proiectelor A.V. realizate de cursanții Centrului de perfecționare a lucrătorilor din industria materialelor de construcții

	Anii		
	1975	1976	1977
Nr. proiecte	21	16	30
Reducerea cheltuielilor de producție (mil. lei/an)			
— la unitățile respective	23,0	14,5	25,6
— prin generalizare	37,0	18,0	31,4

La întreprinderea de prefabricate din beton Timișoara, un economist, șeful biroului financiar, și-a asumat re-proiectarea grinzii GR. 6—60 pentru hale industriale cu pod rulant; eliminând o funcție ce s-a dovedit inutilă, simplificând altele, soluția nouă reduce consumul de beton cu aproape o pătrime (fără a afecta rezistența elementului) și micșorează costul cu circa 20%. Modificarea formei tuburilor ceramice de drenaj și perfecționări tehnologice propuse de un subinginer de la Fabrica de produse ceramice Piatra Neamț au dus la îmbunătățirea funcțională a produsului și la reducerea consumului de materie primă. Aplicarea analizei valorii a micșorat cu 52% costul ambalajelor din lemn de rășinoase (5000 buc./an) folosite la expedierea grinzilor precomprimate pentru acoperișuri cu învelitoare din azbociment, fabricate la întreprinderea de materiale de construcții Doicești; iar la întreprinderea de șuruburi „Anghel Saligny” din Cernavodă, înlocuirea materialelor din care se confecționau ambalajele cu altele mai ieftine aduce anual economii de aproape 3,4 milioane de lei.

De remarcat că programele „A.V.” de la acest centru au atras și cadre din alte ramuri, în care încă nu era organizată pregătirea analiștilor.

Adrian RUSU

Opinii

NECESITATEA UNUI CADRU NORMATIV CARE SĂ STIMULEZE APLICAREA METODEI

APLICAREA analizei valorii, instrument deosebit de eficace în conducerea procesului de înnoire a producției, duce la ștergerea deosebirii dintre un produs nou și unul modernizat, întrucât și în cazul modernizărilor, fiecare din funcțiile elementare trebuie analizată și re-proiectată constructiv într-o variantă care să asigure maximizarea fiecărei valori de întrebuințare în raport cu costul ei de fabricație.

În legătură cu aceasta, considerăm necesar să evidențiem necesitatea de a se reanaliza unele din actualele reglementări normative, în vederea integrării organice a sarcinilor de aplicare a analizei valorii, în indicatorii planului întreprinderilor industriale.

● La nivelul întreprinderii, înnoirea producției se planifică și se raportează cu ajutorul indicatorului „*Ponderele produselor noi și re-proiectate în volumul producției marfă*”.

Produsul nou și cel modernizat sînt definite prin metodologia de calcul și criteriile de încadrare date de Direcția Centrală de Statistică*. Aceste criterii nu mai corespund actualei etape de dezvoltare, întrucît nu condiționează încadrarea produselor în categoria nou sau modernizat, de gradul în care ele satisfac la un nivel nou, superior cerințele sociale, întrucît ca bază de referință se ia perioada de asimilare, și nu performanțele față de cele ale produselor similare avansate, realizate

* Conform Instrucțiunii D.C.S. nr. 1/1971, „prin produs nou pentru întreaga perioadă 1971—1975 se înțelege un produs, subansamblu sau piesă care nu s-a mai executat în țară înainte de 1971. Tot ca produse noi se consideră și tipodimensiunile noi create, avînd caracteristici funcționale și de exploatare diferite de cele ale tipodimensiunii de referință”; „prin produs modernizat se înțelege un produs, subansamblu sau piesă care a fost introdus în fabricație după 1 ian. 1971 pe baza re-proiectării constructive sau tehnologice, cu performanțe funcționale, de exploatare sau calitative superioare celor obținute la produsul de referință și care este destinat să-l înlocuiască pe acesta”.

în alte țări. Pentru produsele noi nu se impune nici un criteriu de performanță, iar pentru cele modernizate se admite comparația cu performanțele produselor îmbătrînite, ce trebuie înlocuite. *Corelarea cerințelor calitative ale indicatorului cu obiectivele metodei analizei valorii ar fi o măsură capabilă să determine introducerea în fabricație numai a acelor produse care aduc un aport corespunzător la satisfacerea cerințelor sociale, la dezvoltarea economică.*

● O altă categorie de reglementări normative care consider că ar trebui reanalizate prin prisma generalizării aplicării analizei valorii la asimilarea noilor produse sînt cele care precizează conținutul documentației de asimilare și obligativitatea încadrării produsului în nivelul indicatorilor de control aprobați prin aceasta, ca și oportunitatea execuției și omologării seriei zero.

Întrucît studiul de asimilare, care se realizează într-o fază anterioară, se fundamentează în mare parte pe indici estimativi, indicatorii de control aprobați prin acesta sînt susceptibili de îmbunătățiri substanțiale după realizarea proiectului constructiv. Apar astfel rezerve care scapă de sub control.

În practica actuală a asimilării, proiectarea tehnologică se efectuează ca fază distinctă după omologarea prototipului, iar tehnologia de fabricație se omologhează odată cu seria zero. Atunci cînd se aplică analiza valorii, odată cu soluția constructivă trebuie proiectată și cea tehnologică, întrucît numai în aceste condiții poate fi calculată mărimea costurilor de fabricație ale fiecărei funcții elementare. În această situație, soluția tehnologică poate fi verificată chiar pe prototip; unele faze de asimilare care în prezent se realizează secvențial ar putea fi executate simultan, ceea ce ar influența favorabil mărimea timpului de asimilare și, implicit, eficiența asimilării sau modernizării produselor.

Dan SAVA
Institutul de economie industrială

Grupaj realizat de
Dorin CONSTANTINESCU

atribuțiile conducătorului de unitate

noi atribuții privind rezolvarea sesizărilor oamenilor muncii

Dreptul de petiționare, garantat de Constituție tuturor cetățenilor, constituie o expresie a democrației socialiste. În scopul concretizării și exercitării nestingherite a dreptului de petiționare, Marea Adunare Națională a adoptat Legea nr. 1/1978, în care sînt stabilite atribuții și răspunderi în sarcina tuturor organelor și organizațiilor de stat și obștești, iar în cadrul acestora sînt precizate obligațiile și responsabilitățile tuturor organelor de conducere colectivă și a conducătorilor cu privire la rezolvarea legală și temeinică a propunerilor, sesizărilor, reclamațiilor și cererilor primite.

Buna organizare și desfășurare a întregii activități de examinare și soluționare a propunerilor, sesizărilor și cererilor cetățenilor, este asigurată, potrivit prevederii art. 4 alin. 1 din legea citată, de către organele de conducere colectivă ale unităților socialiste. În ansamblul de măsuri luate în acest scop de către organele colegiale de conducere, directorii și ceilalți conducători de unități au un rol bine precizat, avînd în principal sarcina de a da indicații concrete cu privire la modalitățile de examinare, cercetare și soluționare a petițiilor primite.

Din prevederile Legii nr. 1/1978 rezultă că în materia de față conducătorii unităților economice socialiste (directori, președinți, conducători de subunități) au o serie de atribuții principale și anume:

— să dea indicații persoanelor însărcinate cu primirea, evidența și urmărirea soluționării propunerilor, sesizărilor și reclamațiilor cu privire la rezolvarea lor corespunzătoare precum și comunicarea răspunsului către petiționari (art. 28 din lege);

— să ia măsuri pentru cercetarea și rezolvarea rapidă și temeinică a problemelor ridicate de oamenii mun-

cii, cu respectarea strictă a prevederilor legale (art. 13 alin 1);

— să primească zilnic personalul muncitor care dorește să ridice probleme privind activitatea unității (art. 13 alin. 2) și să primească săptămînal oamenii muncii din unitate pentru probleme de ordin personal (art. 13 alin. 3). Directorii I.A.S. și I.M.A. și ai altor unități agricole socialiste vor stabili zile în care se vor deplasa la locurile de muncă aflate la distanțe mari de sediul unităților și vor analiza și rezolva, la fața locului, problemele ridicate de personalul acestora.

Potrivit art. 4 alin. 2 din lege, conducătorii unităților socialiste răspund pentru obiectivitatea cercetărilor efectuate, pentru temeinicia și justetea concluziilor desprinse și legalitatea măsurilor stabilite, pentru exactitatea și operativitatea răspunsurilor date cetățenilor. Răspunderea avută în vedere de norma legală citată are un

financiar

consecințele întîrzierii în achitarea prețului

Realizarea unui circuit adecvat al mijloacelor bănești, în raporturile dintre unitățile socialiste, reclamă achitarea în termenele stabilite, a prețului produselor livrate de furnizorii din țară și a valorii mărfurilor primite din import în condiții de comision.

Sanționînd întîrzierile în plată, organele arbitrale urmăresc întărirea disciplinei financiare și contractuale, evitarea repetării abaterilor în viitor. Pretențiile privind plata penalităților de întîrziere în plata prețului sînt admise numai în măsura în care livrările au fost efectuate cu respectarea exigențelor disciplinei contractuale,

pronunțat caracter politico-moral ceea ce nu înseamnă însă că cei în cauză sînt apărați de o răspundere juridică propriu-zisă. Prin aplicarea prevederilor Legii nr. 1/1970, a Codului muncii și a altor norme legale, în cazul în care fapta conducătorului de unitate întrunește elementele unei abateri disciplinare ori prejudiciază patrimoniul unității poate atrage răspunderea sa disciplinară sau materială.

Desigur că angrenarea răspunderii conducătorului de unitate nu exonerează derăspundere personalul executant vinovat dat fiind că directorul nu poate răspunde pentru faptele persoanelor din subordinea sa, care, în mod practic nici nu pot fi supravegheate în permanență. Culpă conducătorului nu exclude culpa personalului subordonat. Cităm o serie de decizii ale instanței supreme care — în situația existenței unor culpe concurente — a statuat că răspunderea este comună (deciziile civile nr. 754/1962 în C.D. 1962 p. 235; nr. 608/1959 în Repertoriu I p. 583; nr. 13/1966 în Repertoriu I p. 586 și nr. 83/1968 idem).

C. JORNESCU

Se cunoaște orientarea practicii arbitrale de a sancționa livrările efectuate fără respectarea formei scrise a contractului prevăzută de lege. Dintre aceste efecte face parte și neacordarea penalităților de întîrziere în plată aferente acestor livrări.

Pe linia acestor orientări se situează și recenta Decizie a primului arbitru de stat nr. 755/1978 prin care s-a statuat asupra unei probleme ridicate în condițiile încheierii contractului de furnizare după efectuarea livrării pentru care s-au pretins penalități de întîrziere în plata prețului.

În concret, s-a pus problema dacă în condițiile încheierii contractului la 11 iulie 1977, aferent livrărilor efectuate la 3—4 iulie 1977, se datorează penalitățile de întârziere în plata prețului pretinse pe intervalul 14 iulie — 20 septembrie 1977. Cu alte cuvinte, s-a analizat dacă pentru întârzierea în plată posterioară încheierii contractului nu se datorează penalitățile aferente produselor livrate anterior perfectării contractului.

S-a decis că „acordarea penalităților este determinată de caracterul livrărilor” care, în speță, au avut loc anterior încheierii contractului. „În atare situație, chiar dacă petiționarul a calculat penalități posterioare acestei date, acest fapt nu poate schimba caracterul necontractual al livrărilor”. Drept urmare, s-a considerat că penalitățile nu sînt datorate pe intervalul amintit, încheierea contractului neavînd efectul de a înlătura consecințele livrării efectuate anterior cu nesocotirea formei scrise a contractului prevăzute de lege.

Soluția se verifică și prin scopurile avute în vedere la sancționarea nerespectării acestei forme. În adevăr, se urmărește asigurarea îndeplinirii reale a funcțiilor ce revin contractului economic. Or, aceste funcții pot fi îndeplinite numai prin încheierea contractului economic înainte de a se efectua livrările. Un contract încheiat după ce livrarea a avut loc este un act formal și nu reușește să îndeplinească funcțiile la care ne-am referit. Iată de ce este întemeiată și judicioasă soluția de a nu se recunoaște anumite efecte, nici după perfectarea contractelor, livrărilor făcute cu încălcarea prevederilor legale privind forma contractelor economice.

Dar unitatea furnizoare se poate vedea în situația de a nu obține penalitățile pentru întârzierea plății prețului chiar în condițiile contractului economic încheiat — în forma prevăzută de lege — anterior efectuării livrărilor. Este vorba de situațiile în care întârzierea în plată se datorează unor fapte imputabile chiar unității furnizoare.

Asemenea situații sînt cele reținute prin Decizia primului arbitru de stat nr. 746/1978 și anume, indicarea greșită în factură a numărului contului de decontare aparținînd unității beneficiare sau a organului bancar la care este deschis acest cont. Deasemenea,

neindicarea temeiului legal al prețului produselor facturate.

Cu privire la mărfurile care se importă în condiții de comision, neachitarea valorii lor către întreprinderile de comerț exterior comisionare produce consecințe patrimoniale negative în patrimoniul acestora. Astfel, întârzierea în achitarea valorii produselor importate determină trecerea facturilor la împrumuturi restante cu consecința percepții unor dobînzii majorate de la întreprinderile de comerț exterior importatoare. Plata acestor dobînzii constituie o daună care, nefiînd imputabilă întreprinderii de co-

merț exterior, urmează a fi suportată de unitatea beneficiară a importului care are obligația de a lua toate măsurile necesare pentru achitarea la timp a valorii produselor importate.

În acest sens, prin Decizia primului arbitru de stat nr. 794/1978, s-a reținut că lipsa fondurilor nu constituie un motiv de exonerare de răspundere întrucît unitățile beneficiare au obligația, încă de la înaintarea fișei tehnice, să întocmească documentația necesară și să depună stăruințe la organele competente pentru alocarea fondurilor.

H. MATEI

arbitraj internațional

dreptul de nominare în Regulamentul U.N.C.I.T.R.A.L.

Desemnarea autorității de nominare se realizează, potrivit Regulamentului U.N.C.I.T.R.A.L., în condiții parțial diferite, după cum avem în vedere o instanță colegială de arbitraj sau una compusă dintr-un arbitru unic.

Deosebirea apar în situația în care autoritatea de nominare nu a fost convenită în prealabil de către părțile în cauză, fie prin compromis sau clauza compromisorie, fie printr-o înțelegere ulterioară. Particularismul rezidă în faptul că sesizarea Secretarului general al Curții permanente de arbitraj de la Haga cu cererea de a desemna autoritatea de nominare trebuie să fie precedată, în ipoteza unei instanțe de arbitraj unipersonale, de o tentativă suplimentară de alegerea acesteia prin voința concordantă a părților.

a) Dacă acestea au stabilit că diferendul va fi supus unei instanțe de arbitraj cu caracter colegial (ca și în lipsa acordului lor în favoarea unui organ de jurisdicție unipersonal), reclamantul este obligat ca, după trimiterea notificării de arbitraj, să aștepte răspunsul părții, cuprinzînd și alegerea arbitrului acestuia, timp de 30 de zile (art. 7 § 2).

La expirarea termenului arătat, dacă destinatarul notificării nu și-a ales arbitrul său, reclamantul are dreptul — în lipsa unei autorități de nominare convenite anterior — să solicite desemnarea acesteia Secretarului general al Curții permanente de arbitraj de la Haga. Autoritatea de nominare va suplini apoi carența părții pasive.

Demersul la Curtea permanentă de arbitraj de la Haga intervine așadar fără să se interpună vreo procedură intermediară în raporturile directe dintre părți, în vederea unei eventuale înțelegeri ad-hoc între ele privitor la alegerea autorității de nominare.

b) În cazul unei instanțe de arbitraj unipersonale, Regulamentul U.N.C.I.T.R.A.L. instituie prin art. 6 § 1 o obligație suplimentară în sarcina părții care inițiază procedura litigioasă. Reclamantul trebuie să propună părții alt nume de persoane care ar fi susceptibile să îndeplinească funcția de arbitru unic, cît și instituțiile sau persoanele care ar putea să exercite atribuțiile unei autorități de nominare (desigur, în ipoteza că aceasta nu a fost în prealabil convenită).

Destinatarul ofertei dispune de un răgaz de 30 de zile spre a se pronunța atît în ce privește arbitrul unic, cît și autoritatea de nominare sugerată. Numai în lipsa unui răspuns sau a înțelegerii convenabile realizate ad-hoc, reclamantul poate, la expirarea termenului arătat, să se adreseze Secretarului general al Curții permanente de arbitraj de la Haga pentru desemnarea autorității de nominare. Acest demers este cu alte cuvinte condiționat, în mod obligator, de încercarea de a se obține individualizarea autorității de nominare prin acordul exclusiv al părților în cauză.

Faptul că Regulamentul U.N.C.I.T.R.A.L. instituie o asemenea procedură intermediară numai în cazul instanței de

arbitraj unipersonale se justifică. Ea dă expresie colaborării mult mai strinse dintre părți, pe care o implică prin natura sa alegerea unui arbitru unic al ambilor litiganți. În adevăr, pentru ca arbitrul unic să fie deopotrivă de agreat de către fiecare împriicinat, premisa cea mai bună o constituie alegerea autorității de numinare prin consimțământul celor interesați.

O precauțiune similară nu pare ne-

raporturi de muncă

refuzul persoanelor de a urma unitatea în altă localitate — consecințe

Arătam cu un alt prilej că cerințe majore ale dezvoltării multilaterale a țării pot determina, uneori, mutarea unităților în alte localități. Continuarea raportului de muncă, chiar în situația în care unitatea este interesată, nu este posibilă fără consimțământul persoanei încadrate.

Locul de muncă reprezintă un element esențial al contractului de muncă și nu de puține ori chiar determinant și este stabilit prin acordul părților la încheierea contractului. Prin art. 130, alin. 1 lit. d din Codul muncii se reglementează, în virtutea principiului libertății muncii, dreptul neîngrădit al persoanei încadrate de a nu urma unitatea și corelativ obligația (și nu opțiunea) unității de a desface contractul de muncă.

Credem că nu este lipsit de interes să stăruim asupra „locului” și „caracterului” acestui motiv de desfacere a contractului de muncă și evident, a efectelor sale.

Pornind de la expresia legii, de la modul de reglementare relevăm ideea că inițiativa desfacerii contractului aparține unității iar motivul concret este determinat de persoana în cauză.

Motivul pe care îl analizăm nu ar putea fi considerat că depinde de unitate deoarece mutarea unor unități este de competența organelor ierarhice superioare. Datorită unor împrejurări obiective, care depășind consimțământul unității nu depind direct de aceasta, unitatea se mută în altă localitate, schimbând implicit și locul de muncă — element al contractului în care unitatea este parte, împrejurare care poa-

cesară și în cazul unei instanțe colegiale, deoarece într-o atare situație fiecare parte își alege arbitru propriu după considerații personale, care nu interesează pe adversar. De aici rezultă că nici acordul ambilor împriicinați în alegerea autorității de numinare nu prezintă aceeași importanță, ca la constituirea instanței arbitrale unipersonale.

Dr. O. CAPĂȚINA

te să nu fie acceptată de persoana încadrată.

Cuprinzând această situație între motivele pentru care unitatea are inițiativa desfacerii contractului, legea creează o situație favorabilă persoanei în cauză.

Într-adevăr, motivul ar putea lipsi din enumerarea limitativă făcută la art. 130, alin. 1 din Codul muncii, deoarece, în virtutea libertății contractuale, persoana în cauză, prin ipoteză, poate să înștiințeze unitatea că datorită mutării în altă localitate înțelege să denunțe contractul. Această situație, privită prin prisma efectelor, l-ar defavoriza pe cel în cauză deoarece desfacerea contractului din inițiativa persoanei — în reglementarea actuală — duce la pierderea vechimii neîntrerupte în aceeași unitate cu excepția cazurilor arătate expres în art. 9, lit. i, k și alin. 2 din Legea nr. 1/1970.

Dacă persoana nu acceptă să urmeze unitatea, aceasta, potrivit art. 130, alin. 1 lit. d din Codul muncii va iniția, în condițiile legii — preaviz de 15 zile lucrătoare — desfacerea contractului de muncă.

Așadar inițiativa desfacerii contractului aparține unității iar motivul concret este determinat de persoana în cauză, adică atitudinea persoanei declanșează procedura desfacerii contractului.

În această ordine de idei, așa cum s-a spus, modul de reglementare a acestei situații constituie un procedeu pus la dispoziția unității pentru înțelegerea raporturilor de muncă (C. Jornescu, Gh. Țigăeru, Cartea întreprinderii, vol. IV; „Revista economică”, 1974, p. 479) dar, adăugăm noi, un

procedeu care consfințește exercitarea unei posibilități prevăzute de lege și prin urmare nu poate fi imputat persoanei în cauză.

Observăm că unele persoane nu vor urma unitatea fiindcă aceasta nu le-a propus s-o urmeze, rezolvind problema cadrelor respective pe plan local. De regulă asemenea situații se referă la muncitorii necalificați, încadrați temporari, cei cu vechime mai mică sau din primele categorii de calificare. Toate aceste persoane beneficiază de dispozițiile de favoare prevăzute în art. 133 (1) din Codul muncii precum și de vechime neîntreruptă în aceeași unitate (art. 9, alin. 3 din Legea nr. 1/1970).

Altora persoane, care de regulă sînt specialiști cu înaltă calificare, unitatea le face propunerea de a se muta, dar aceștia exercitînd o opțiune legală nu acceptă să urmeze unitatea.

Singurul criteriu de diferențiere între cele două categorii de persoane este la dispoziția unității și anume: posibilitatea de a asigura cadrele necesare pe plan local. Apreciem că acest criteriu nu este suficient pentru a crea celor din urmă regimul juridic nefavorabil izvorît din desfacerea contractului pentru motive imputabile persoanei în cauză.

Pe această linie de gîndire, avînd în vedere prevederile art. 9, alin. 3 din Legea nr. 1/1970 „persoana încadrată în muncă nu mai este necesară unității fără ca motivul care determină aceasta să fie imputabil acelei persoane”, considerăm că celor în cauză trebuie să li se recunoască vechimea neîntreruptă în aceeași unitate.

În practică pot să apară situații cînd persoana, deși a declarat că urmează unitatea, nu se prezintă la muncă în noua localitate timp îndelungat invocînd ulterior drept cauză „mutarea unității” și solicitînd transferul sau desfacerea contractului în temeiul art. 130 (1) lit. d din Codul muncii. Avînd în vedere obligația unității de a acorda preavizul de 15 zile pentru cel care nu vor s-o urmeze, înțelegem că asemenea cazuri vor fi rezolvate pînă la mutarea unității, sau oricum la expirarea preavizului și că în ipoteza de mai sus, unitatea va fi în drept să desfacă contractul de muncă în temeiul art. 130 (1) lit. 1 din Codul muncii.

dr. Iosif R. URS

întrebări — răspunsuri

● **I.C.S.A.P. CLUJ-NAPOCA**, întreabă: — dacă o unitate consumatoare de energie electrică poate fi obligată la plata penalizărilor pentru depășirea de consum în raport cu nivelul trimestrial nou fixat, diminuat față de contract, comunicat la 47 zile după începerea trimestrului;

— dacă o unitate comercială care nu are prevăzut în statul de funcții postul de casier principal, poate împuternici ca să îndeplinească atribuțiile acestuia o persoană ce nu face parte din personalul TESA, ci din personalul operativ.

În principiu, răspunsul la prima întrebare este afirmativ, în sensul că, actul de planificare modificator înlocuiește pe cel anterior și deci produce efectele acestuia. Din cele relatate de dv. rezultă că sînteți în posesia unei hotărâri arbitrale pe care însă nu o cunoaștem. Dacă o considerați netemeinică, sau nelegală urmează ca în termen și în condițiile legii să solicitați reabilitarea sau reexaminarea litigiului arbitral.

În litigiile de muncă generate de imputarea sumelor plătite cu titlu de penalități în baza acestei hotărâri arbitrale, nu au autoritate de lucru judecat, cele constatate în cadrul litigiului arbitral. Organele de jurisdicție a muncii vor analiza dacă sînt întrunite elementele răspunderii materiale față de fiecare contestator.

Potrivit art. 2 alin. 1 din Regulamentul operațiilor de casă aprobat prin Decretul Consiliului de Stat nr. 209/1976, conducătorul unității poate împuternici o altă persoană ca să îndeplinească atribuțiile casierului dacă funcția de casier nu este prevăzută în statul de funcții. Legea nu face nici o diferențiere între personalul TESA și personalul operativ, astfel încît este îngăduit a împuternici cu efectuarea atribuțiilor, de casierie și pe cel ce face parte din personalul operativ cu respectarea strictă a ordinului M.C.I. nr. 9/8700/1975.

● **TOV. DINICĂ D. CONSTANTIN**, Slatina, întreabă dacă un contract cu termen limită de executare la 31 decembrie pentru fonduri fixe de investiții, poate fi executat și în anul următor și dacă livrările astfel efectuate au sau nu caracter contractual. Dacă nu a intervenit o modificare a actelor de planificare, livrările făcute după expirarea anului de plan nu au caracter contractual. Drept consecință părțile nu pot pretinde sau plăti penalitățile prevăzute de H.C.M. nr. 306/1970. Din cele relatate de dv. rezultă că aceste penalități au fost plătite neconvenit în anul 1972. În acest caz nu se poate cere restituirea lor dat fiind faptul că dreptul dv. la acțiune s-a

prescris și nici nu se poate proceda la imputarea penalităților celor vinovați dat fiind că a fost depășit termenul de 3 ani prevăzut de art. 108 din Codul muncii, care este un termen de decădere.

● **I.P.I.L.F. FETEȘTI**, solicită unele precizări privind circulația și decontarea ambalajelor. Răspundem la fiecare întrebare separat:

— Condiția de livrare franco furnizor este deosebită de condiția franco-vagon stația de încărcare și de condiția franco stația de încărcare. Prin condiția de livrare franco furnizor se înțelege: franco depozit furnizor. Solicitați precizările convenite de la organul care a emis ordinul citat; potrivit ordinului nr. 108/1975 al M.A.T.M.C.G.F.F. (pct. 39) cotele valorice de decontare vor fi prevăzute în contractele de livrare. Ele au deci caracter contractual și nu legal, neexistînd cote valorice de decontare fixate pe cale administrativă;

— pct. 2 din ordinul nr. 108/1975 prevede că instrucțiunile nr. 165.630/1972 emise de M.A.T.M.C.G.F.F. își încetează valabilitatea pe data de 30 iunie 1975. După această dată sînt instrucțiunile citate cit și anexele lor nu mai pot fi aplicate în raporturile dintre unitățile socialiste;

— conform art. 12 alin. 2 din H.C.M. nr. 2335/1967, bonificațiile pentru ambalaje urmează să fie incluse în rabaturile comerciale odată cu reșezarea prețurilor cu ridicata a mărfurilor.

● **COLESNIUC VASILE**, contabil șef, C.A.P. Fundu-Herții, com. Cristinești — jud. Botoșani, întreabă dacă o cooperativă agricolă de producție poate presta servicii sau executa lucrări pentru populație cu plata în rate, respectiv dacă prevederile H.C.M. nr. 1319 din 7 noiembrie 1972 se aplică și cooperativelor agricole de producție.

Răspunsul este negativ deși motivele invocate de dv. sînt judicioase. Prestarea de servicii și executarea de lucrări către populație se face, în principiu, prin plata integrală a valorii acestora. Achitarea lor în rate constituie o excepție și excepțiile nu pot fi extinse prin interpretarea normelor legale. Prevederile H.C.M. nr. 1319/1972 se aplică unităților economice de stat (de interes republican sau cele subordonate consiliilor populare) cooperăției meșteșugărești și cooperăției de consum.

Vă sugerăm a interveni prin Uniunea județeană la U.N.C.A.P. în vederea reglementării solicitării dv.

DUMITRU SAFTA, București — Perioada lucrată de dv. ca pensionar de invaliditate (1 mai 1975 — 1 septembrie 1977) se ia în considerare ca vechime neîntreruptă în aceeași unitate, proporțional cu timpul lucrat (1/2 normă și — din luna septembrie 1975 — 3/4 normă). Această soluție se bazează pe prevederile lit. j, art. 9 din Legea nr. 1/1971.

MARIN TĂBĂRAȘ, Cimpina — Depășirea de acord convenită pensionarului de invaliditate se plătește cu condiția ca retribuția tarifară de încadrare împreună cu pensia să nu depășească limitele prevăzute de art. 25(5) și 36(6) din Legea nr. 3/1977.

Alocația de stat pentru copii se stabilește în condițiile prevăzute de Decretul nr. 246/1977, art. 9(3).

Personalul încadrat cu o jumătate de normă pierde dreptul la sporul de vechime în luna în care a absentat o zi de la lucru.

IOAN CORNEA, Deva — Față de prevederile pct. 15 din Anexa nr. 4 la H.C.M. nr. 69/1975, personalul muncitor plecat sau venit în unitate în alte condiții decît cele care dau dreptul la menținerea vechimii neîntrerupte în aceeași unitate, are dreptul la premiile anuale dacă a lucrat mai mult de trei luni în unitatea respectivă.

LUDOVIC IERCAN, Hațeg — Dacă la data pensionării pentru limită de vîrstă nu vi s-a desfășurat contractul de muncă, continuînd activitatea în baza aceluiași contract, erați îndreptățit la plata, în continuare, a sporului de 10% pentru vechime neîntreruptă în aceeași unitate. Dacă vi s-a desfășurat contractul și ați fost reîncadrat pe un alt post, se consideră că contractul inițial a fost desfășurat și n-aveți drept la sporul respectiv. În funcție de deciziile existente la dosarul de personal, puteți solicita — în termenul prevăzut la art. 176 din Codul Muncii — plata retroactivă a drepturilor convenite. Desfacerea contractului dv. de muncă la 15 iulie 1977 este legală.

Constituirea fondului de 2% pentru pensia suplimentară se bazează pe principiul mutualității între persoanele încadrate în muncă. Nu există temei legal pentru a vi se restituie contribuția reținută în perioada cități cumulat pensia cu retribuția.

VASILE CORCACI, Lugoj — Dacă la data de 8 iulie 1977, ați avut depusă cererea de acordare a alocației de stat pentru copii însoțită de toate actele legale, aveți dreptul ca, în conformitate cu prevederile art. 176 din Codul muncii, să solicitați drepturile convenite. Conform legislației în vigoare, la data cererii nu era necesar să depuneți adeverința privind neîncașarea de către soție a alocației, decît dacă erați divorțați și nu numai despărțiți în fapt.

C. J.

oferte
DE PRODUSE
DIN STOC

• capacitati de
producție
• produse noi

1

**GRUPUL
INTREPRINDERILOR
DE GOSPODARIE
COMUNALA**
București,
str. Cavafii Vechi — nr. 15
sect. 4 — Telefon : 14.76.00

2

**TRUSTUL ENERGOCON-
STRUCȚII BUCUREȘTI**
Calea Dorobanți nr. 103—105
— sectorul 1
Telefon: 79.35.20

3

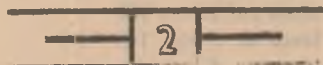
**GRUPUL DE ȘANTIERE
CONSTRUCȚII-MONTAJ**
nr. 4 Str. Herescu Năsturel
nr. 20 — sectorul 4
Telefon : 20.20.45

**MOTOARE
UTILAJE—SCULE**

- Electromotoare tip 83 — 160×15×1500, 15 Kw, 53, 2/30, 7 A 1460 rot/min., 50 Hz. 6 buc.
- Idem tip 83 — 160×11×100, 42, 7/24, 7 A, 970 rot/min, 11 Kw, 50 Hz. 5 buc.
- Idem tip 83, 180 L. 22×1500, 22 Kw, 76, 1/44 A, 50 Hz. 1460 rot/min. 7 buc.
- Idem 180 L 15×1000, 15 Kw, 56, 7/32, 8 A, 50 Hz, 970 rot/min. 3 buc.
- Idem tip 181 1600 S. 38, 10 Kw, 35/20, 2 A, 50 Hz, 1500 rot/min. 1 buc.
- Idem 180 M — 42, 13 Kw, 41, 8/27, 1 A, 1000 rot/min. 1 buc.
- Idem AFY 250 M 65, 37 Kw, 124/11, 9 A, 1470 rot/min, 54 A 1 buc.
- Electromotoare tip M. T 100 L—28—4, 2, 2 Kw, 220/380 V, 1420 rot/min. 9, 15/5, 3 A, 50 Hz. 6 buc.
- Idem ASI 100 L—28—4, Kw 22, 50 Hz. 220/380, 1425 rot/min. 8, 73/5, 02 A 4 buc.
- Idem tip N 90 L 6, 220/380, 50 Hz. 920 rot/min., 5, 42/3, 2 A. 1 buc.
- Idem tip A 100 Kw. 2, 2, 50 Hz, 8, 73/5, 05 A, 1460 rot/min. 1 buc.
- Idem ASI 100 L 28, Kw 2, 2, 1, 15/5, 31 1420 rot/min. 1 buc.
- tip N. 90 L. 2, Kw 2, 2, 2850 rot/mln., 8/4, 74. 1 buc.

**PIESE DE SCHIMB
RULMENȚI**

BILE ȘI ROLE RULMENȚI

- Ø 24,7 (31/32) buc. 247
- Ø 3×40 buc. 99
- Ø 7×10 buc. 2090
- Ø 7×14 buc. 300
- Buceșe lagăr sup. cu guler buc. 20

PIESE DE SCHIMB — UTILAJE

- Coroană dințată graifăr Z=50 buc. 2
- Lanț GAL 1/2" dublu mtr. 22
- idem 1" triplex mtr. 81
- idem articulată triplex mtr 10
- idem GAL 1 1/4" simplu mtr 6

PIESE PENTRU POMPE BIBO

- Buceșă conică Nr. 4 buc. 7
- Difuzor pompă buc. 12
- Șurub nivel buc. 2
- Stator el. buc. 1

PIESE PENTRU POMPE HEBE

- Arbore principal buc. 5
- Buceșă pompă buc. 30

PIESE PENTRU POMPE SADU

- Directrice buc. 2
- idem 5,5 buc. 16
- Ax cu butue și suportți buc. 4
- Buceșe pompă buc. 11
- idem buc. 39

- idem protecție buc. 45
- idem bronz inele buc. 10
- idem pompă 65 buc. 11
- idem 65 buc. 25
- Capac asamblat buc. 5
- Directrice 50 buc. 15
- Inel pompă buc. 30
- Inel labirint buc. 30
- idem buc. 51
- Rotor — 50 buc. 2

PIESE PENTRU POMPĂ CRIS

- Arbore 1 C 125 buc. 2
- idem 80 buc. 2
- idem melc 50 buc. 3
- Inel C 150 buc. 5
- Rotor 200 A buc. 1
- idem 150 buc. 4
- idem 200 buc. 2

PIESE PENTRU POMPĂ CRIS

- Capac pompă pt. C 80 buc. 4
- Inel C 65 buc. 6
- idem C 80 buc. 26
- idem presetupă buc. 5
- idem labirint buc. 20
- idem buc. 16
- idem presetupă la C65 buc. 10
- idem labirint la C 80 buc. 143
- idem la 125 buc. 13
- Rotor labirint la C 65 buc. 2
- idem la C 125 buc. 6
- idem la C 200 buc. 7

PIESE PENTRU POMPE LOTRU

- Inel labirint buc. 4
- idem buc. 62
- idem buc. 10
- idem presetupă buc. 15
- ide mlabirint la L 100 buc. 4
- idem la L 125 buc. 5
- Rotor D=200 buc. 10

OFERTE

PIESE PT. POMPĂ CERNA

- Inel presetupă buc. 49
- idem labirint buc. 6
- idem pompă buc. 15
- idem pompă buc. 31
- idem labirint buc. 3
- idem C 80 buc. 12
- Rotor pompă C 100 buc. 1
- idem C 150 A buc. 17
- idem C150 B buc. 4
- idem C 150 C buc. 3

PIESE SCHIMB VERINE

- Arc spiral buc. 29
- idem conic buc. 202
- idem I.P. 0111 buc. 500
- idem I.HB.. 9912 buc. 300
- Casetă superioară buc. 1013
- Cilindru mare buc. 9
- Capac 0215 buc. 66
- Capotă 0218 buc. 34
- Capac casetă 0207 buc. 198
- Casetă superioară 0203 buc. 82
- Flanșă CE 0201 buc. 62
- Niplu legătură buc. 16
- Distribuitor hidraulic buc. 5
- Piuliță reglaj buc. 170
- Piston 0212 buc. 112
- Piston OP04 — PITICA buc. 231
- Șalbe arcuri buc. 40
- Tițe robinet buc. 117
- idem piston 0213 buc. 85
- idem robinet buc. 59
- Garnituri verine C 211 buc. 1430
- idem C 231 buc. 653

PIESE DE SCHIMB PT. STRUNG

- Bucșe transp. 3826 buc. 2
- Bandă ferodou oțel buc. 18
- Butuc buc. 1
- Clinchet buc. 51
- Fixator 4119 buc. 1
- Manșon buc. 1

PIESE SCHIMB PT. STRUNG

- Roată melc buc. 4
- Tambur buc. 6

PIESE DE SCHIMB PT. APARAT SUDURĂ OXIACETILENĂ

- Arzător nr. 7 buc. 163
- Ansamblu compas buc. 23
- Arzător nr. 0 buc. 112
- idem nr. 6 buc. 149
- Buton 101 A buc. 437
- idem 161 B buc. 439
- Bec arzător Nr. 6 buc. 304
- idem interior tăiere buc. 150
- idem Nr. 3 buc. 122
- idem sudură Nr. 1 buc. 190
- idem Nr. 7 buc. 203

- idem Nr. 5 buc. 10
- idem Nr. 3 buc. 20
- Con robinet oxigen buc. 100
- Dop închidere 1,58 buc. 254
- Duze tăiere buc. 64
- idem Nr. 3 buc. 35
- idem Nr. 5 buc. 82
- Etichetă oxigen buc. 56
- idem acetilenă buc. 61
- Fluture închidere buc. 18
- Fus robinet oxigen buc. 345
- idem acetilenă buc. 56
- Ansamblu închid. oxigen buc. 96
- Garnitură tăiere oxigen buc. 73
- Injector nr. 7 buc. 89
- idem nr. 2 buc. 123
- idem nr. 1 buc. 254
- idem nr. 0 buc. 275
- idem nr. 6 buc. 183
- idem nr. 5 buc. 125
- idem nr. 3 buc. 87
- idem nr. 4 buc. 7
- Ansamblu arzător buc. 177
- Muștuc nr. 2 buc. 692
- idem nr. 1 buc. 111
- idem nr. 5 buc. 164
- idem nr. 4 buc. 172
- idem nr. 3 buc. 148
- idem nr. 6 buc. 40
- idem nr. 0 buc. 90
- Niplu oxigen buc. 9
- idem acetilenă buc. 51
- Piuliță niplu buc. 127
- Rozetă robinet buc. 231
- Șurub fixare buc. 219

PIESE DE SCHIMB PENTRU FIERĂSTRĂU MECANIC

- Ax saboți 20—34 buc. 1
- Carcasă — 50 buc. 28
- Garnituri etanș buc. 8
- Piston buc. 3
- Roată dințată buc. 1
- Roată dințată buc. 2
- idem buc. 1
- Segment 3028 buc. 2
- Ventil FAM—250 buc. 1
- Casă ventil buc. 4
- Disc excentric buc. 3
- Ventil 30169 buc. 3

PIESE DE SCHIMB PENTRU ȘTANȚĂ ELECTRICĂ

- Bolțuri forfecare buc. 19
- Roată pinion buc. 4
- idem dințată buc. 2
- Bucșă buc. 3

PIESE SCHIMB PENTRU MAȘINI DE GĂURIT

- Piesă PV 23 buc. 29

- Rotor DV 23 buc. 20
- Ghiară 11/8 buc. 4
- idem 11/36 buc. 4

PIESE SCHIMB PT. BETONIERA 250 l. AF

- Blindaj lateral Sector buc. 8
- idem fund sector buc. 10
- Cupă încărcare buc. 6
- Cuplaje buc. 5
- Roată dințată cu butuc buc. 5
- Roată conică reductor buc. 11
- Ax translație cărucior buc. 1

PIESE DE SCHIMB PT. BETONIERĂ 500 l.

- Ax MRS buc. 2
- Pinion MRS buc. 6
- Braț limitator fine cursă buc. 149
- Rolă cablu buc. 1
- Benă beton AF buc. 4
- Suport lagăr buc. 55

PIESE DE SCHIMB PT. MALAXOR MORTAR

- Grătar din fontă buc. 10
- Rolă malaxor buc. 10
- Roată elicoidală buc. 6

PIESE DE SCHIMB PT. STAȚIE DE BETOANE

- Cuțit pentagonal buc. 132
- idem dreptunghiular buc. 12
- idem buc. 8
- Perniță crenelație cruce buc. 52
- idem buc. 156
- Reductor motor șneec buc. 2
- Clemalieră dozator ciment buc. 2
- Cuțit pentagonal buc. 152
- idem dreptunghiular buc. 19
- Perinițe crenelate buc. 163
- Gresoare M 6 buc. 600

PRODUSE COMUNE

- Arc compresie 66×200 buc. 3
- idem 58×200 buc. 8
- idem 42×200 buc. 4
- idem 50×200 buc. 12
- idem 108×205 buc. 33
- Perie electromotor 20×20×35 buc. 73
- idem 16×20×35 buc. 284

PIESE DE SCHIMB PT. GRAIFER

- Pinion reper 2358803 buc. 12
- idem 2358802 buc. 12
- Roată dințată 2358702 buc. 12
- idem 2358801 buc. 8
- Disc D=1500 buc. 1

**PIESE DE SCHIMB PT.
POMPĂ BETON**

- Sector buc. 9
- Glsieră dr. buc. 4
- Idem stg. buc. 4
- Limitator buc. 6
- Piston buc. 25
- Corp buc. 4
- Corp distanțier buc. 4
- Idem 76050601 buc. 4
- Cilindru 760119 buc. 2

**PIESE SCHIMB LOPATĂ
MECANICĂ**

- Arc lopată buc. 40
- Inel bronz buc. 31
- Placă fricțiune 14204 buc. 22
- Protecție cauduo buc. 8

**PIESE SCHIMB PT. CONVERTIZOR
SUDURĂ**

- Port perie buc. 83
- Idem 33951 buc. 143
- Cruce port perie buc. 7
- Placă izolantă 36488 buc. 97
- Idem mărim II buc. 14
- Suport pene el. motor buc. 5

PIESE SCHIMB PT. VINCIURI

- Ax pinion buc. 3
- Ax principal buc. 3
- Cremalieră 5 t. buc. 1
- Idem 10 t. buc. 8
- Pinion cremalieră buc. 1
- Pinion reductor buc. 4
- Ax pt. pinion 5 t. buc. 6
- Ax pinion manivelă 5 t. buc. 8
- Roată dințată 5 t. buc. 1
- Roată dințată buc. 4
- Legătură plăci 46×55×5 buc. 164
- Plăci borne la mot. el. buc. 20
- Rondele sub placă buc. 298
- Garnituri sub capac buc. 100
- Idem cutie buc. 80
- Plăci borne — 150 buc. 15
- Idem 132 buc. 25
- Idem 60919 buc. 100

PIESE SCHIMB DACIA 1300

- Garnituri cilindru buc. 4
- Carter inf. ans. baie ulei buc. 1
- Semicuzinet sup. palier 1—3 buc. 2
- Inel axial CN set. 1
- Idem R 1 set. 1
- Ghid supapă buc. 64
- Capac chiulasă buc. 2
- Colector adm. evac. buc. 1
- Garnituri colet. evac. buc. 8
- Arbore cu came buc. 2
- Arc supapă buc. 26
- Calotă resort buc. 18

- Ax culbutor ams. buc. 5
- Suport ax culbutor buc. 1
- Arc distanțier culbutori buc. 18
- Șurub reglare culbutori buc. 58
- Piulițe șurub culbut. buc. 10
- Tițe culbutori buc. 35
- Tachet CN buc. 48
- Culbutor spate buc. 10
- Rac de antrenare buc. 1
- Cuzinet bielă CN buc. 12
- Idem R1 buc. 12
- Idem palier R1 buc. 2
- Idem sup. CN buc. 5
- Idem CN inf. buc. 4
- Idem sup. R1 buc. 1
- Idem inf. R1 buc. 3
- Conductă retur buc. 2
- Filtru ansamblu buc. 12
- Bucșă de comandă buc. 28
- Arbore ambreaj buc. 3
- Garnitură capac spate buc. 11
- Supapă asamblată buc. 8
- Bușon de nivel și golire buc. 4
- Carcasă cutie viteză buc. 1
- Con mobil pt. sincron vit. I buc. 3
- Butuc și balador 1—2 ans. buc. 3
- Con mobil vit. II buc. 4
- Pinion vit. III — 43 dinți buc. 4
- Inel de blocane buc. 5
- Rondele de sprijin gros. 3,5 buc. 4
- Idem 3,55 buc. 4
- Idem 4,00 buc. 4
- Idem 4,05 buc. 4
- Idem 4,10 buc. 4
- Ax mers înapoi buc. 3
- Pinion intermediar mers înapoi buc. 4
- Rondele de reglaj 0,5 mm buc. 4
- Idem 1,00 mm buc. 4
- Idem 0,20 mm buc. 4
- Idem 0,25 mm buc. 4
- Furcă viteză 1—2 buc. 2
- Idem 3—4 buc. 3
- Deflector buc. 20
- Grup conic ansambl. buc. 3
- Roată conică 34 dinți buc. 2
- Ax sateliți buc. 9
- Cutia diferențialului buc. 6
- Pinioane planetare buc. 15
- Idem sateliți buc. 16
- Șaibe sateliți buc. 12
- Piulițe reglaj dif. buc. 4
- Axul brațului buc. 30
- Antretoaze cuzinet el. buc. 2
- Axul cuzinetului central buc. 16
- Deflector buc. 4
- Împingător buc. 2
- Cap cremalieră buc. 4
- Arc spiral spate buc. 13
- Rezervor lichid frină buc. 3
- Roată melcată la motor ștergător parbriz buc. 176

PIESE SCHIMB ROMAN—DIESEL

- Capac vizitare spate buc. 2
- Scaun supapă evacuare buc. 47
- Garnituri inferioare buc. 8
- Conductă pompă inj. buc. 41
- Țeavă aspirație buc. 15
- Carcasa supapei de regl. buc. 27
- Inelul pompă de transfer buc. 63
- Racord refulare buc. 98
- Manșon regulator buc. 36
- Racord ans. pompă inj. buc. 39
- Flanșă pompă inj. buc. 2
- Jigler ansambl. stg. buc. 6
- Carcasă ambreaj buc. 5
- Idem cutie viteză buc. 10
- Grup conic RT=8/11 buc. 17
- Pinion cilindric Z=11 buc. 10
- Grup conic buc. 2
- Mufă de cuplare buc. 8
- Carcasă transmisie centr. buc. 4
- Idem rulment pinion utos buc. 2
- Racord punte spate buc. 20
- Carcasă pompă ulei buc. 3
- Arc de presiune buc. 11
- Piston pompă ulei buc. 10
- Bucșă buc. 9
- Punte spate cu reduct. pl. buc. 1
- Axa din față buc. 4
- Arbore cu came frină stg. buc. 10
- Idem dr. buc. 10
- Consolă axă cu came dr. buc. 2
- Pirghie axă cu came buc. 10
- Idem de reglaj stg. buc. 4
- Idem dr. buc. 10
- Capac asamblat buc. 5
- Arbore cu came stg. buc. 1
- Idem dr. buc. 4
- Consolă axă cu came stg. buc. 8
- Idem dr. buc. 17
- Pirghie arbore came buc. 3
- Segmenti ferodou 219×70×15,5 buc. 11
- Butuc camelat buc. 2
- Bucșe saboți buc. 21
- Arbore direcție buc. 4
- Manșon buc. 26
- Suport casetă dir. buc. 8
- Levier de comandă dir. buc. 4
- Suport arc față buc. 4
- Suport suspensie motor buc. 2
- Suport elastic buc. 40
- Cercel arc față buc. 19
- Bolț arc față buc. 51
- Suport amortizm. buc. 4
- Cercel arc spate buc. 2
- Capac lagăr arc buc. 6
- Carcasă supapă buc. 10
- Pirghie frină mână buc. 8
- Tijă clichetului buc. 12
- Carcasă clichet asam. buc. 12
- Taler arc buc. 24
- Sfera superioară D=60 buc. 38

OFERTE

- Bucșă ghidare despăcată buc. 6
- Corp robinet comandă buc. 4
- Piesă legătură buc. 5
- Piesă de obturare 8010 buc. 35

PIESE SCHIMB AUTO SR 113

- Capac lagăr palier 4+1 set. 1
- Capac palier buc. 6
- Colector de admisie ans. buc. 3
- Capac pinion distribuție buc. 1
- Simering 25,5×41×40 buc. 1
- Colector ulei buc. 7
- Scaun supapă evac. buc. 30
- Ghid supapă admisie buc. 60
- idem evac. buc. 55
- Garnitură galerie adm-evac. buc. 960
- Bucșe arb. came R 2 set. 70
- Bucșe tchet motor buc. 394
- Inel de siguranță buc. 140
- Deflector ulei arbore cotit buc. 4
- Filtru decantor benzină buc. 90
- Placă termoizolantă buc. 35
- Șurub reglaj relanți buc. 34
- Sector dințat reglat carburator buc. 3
- Supapă de sarcină buc. 27
- Jiglor de sarcină buc. 36
- Arbore principal buc. 17
- idem secundar cu clapetă set. 82
- Supapă pompă acel. epl. buc. 60
- Pirghie c-dă clapetă accel. buc. 5
- Con difuzor ans. buc. 4
- Corp ajutor descărcare buc. 18
- După aer frinare combust. buc. 14
- Duză aer frinare buc. 113
- Lagăr teflon buc. 4
- Element filtru aer buc. 3
- Corp pompă ulei buc. 13
- Filtru complet cart. adm. buc. 5
- Rotor pompă apă buc. 50
- Ventilator buc. 37
- Arc placă pers. ambreaj buc. 100
- Furcă pirghie debrriere buc. 17
- Disc ferodou 310×175×3,5 buc. 13
- Capac carter ambreaj buc. 3
- Flanșe ax secundar buc. 11
- Tambur de frină buc. 9
- Carter cutie viteză buc. 1
- Pinion arbore intern V.III buc. 26
- idem V.IV buc. 4
- Flanșe arbore sec. ansambl. buc. 2
- Levier buc. 1
- Cap schimbător mers înapoi buc. 2
- Arbore cardan spate buc. 1
- Pinion reductor buc. 3
- Punte față completă SR 114 buc. 1
- Apărători cil. frină față buc. 394
- Furcă cuplaj mecanism dir. buc. 4
- Ax volm dir. în mele buc. 1
- Bucșe de ghidare ans. buc. 13
- Cruce cu rul. arb. volant buc. 8

- Furcă cu ax ans. buc. 4
- Furcă cardan mecam. dir. buc. 14
- Pirghie cdă. direcție buc. 4
- Tampon ansamblul buc. 74
- idem buc. 12
- Suport motor față buc. 5
- Bulon cercel arc față buc. 20
- Bucșe arc față buc. 101
- Bulon arc față buc. 20
- Placă distanțieră buc. 1
- Inel pompă centrală ambrj. buc. 87
- Supapă regulator pres. aer. buc. 72
- Garnitură buc. 179
- idem etanșă buc. 100
- idem piston buc. 25
- idem robinet cum. pr. buc. 22
- Supapă refulare buc. 13
- Piston compresor R.1 buc. 68
- idem R.2 buc. 72
- Segmenti R.1 set. 17
- idem R.2 set. 23
- Șurub cu piul. cump. buc. 4
- Piston cil. princip. servom. buc. 11
- Tije cu membrană serv. buc. 10
- Rotor la motorăș ștergător parbriz buc. 243
- Colector dinam buc. 64
- Membrană clacson buc. 8
- Lampă cabină buc. 60
- Rame far ceață buc. 20
- Plăci medie frecvență radio buc. 3
- Becuri far buc. 90

PIESE SCHIMB TV 12 și ARO

- Capac roți distribuție buc. 1
- Cuzinet bielă motor R.2 set. 5
- idem R.3 set. 7
- idem R.4 set 10
- idem R.6 set. 3
- Capac pompă benzină set. 3
- Tchet diafragmă pompă benzină set. 6
- Tchet de acționare manetă buc. 39
- Clapetă de accelerație buc. 2
- Ventilator asamblat buc. 20
- Capac arbore intermediar buc. 2
- Carcasă sincron cif. 3—4 buc. 1
- Capac arbore sec. spate buc. 1
- Arbore intermediar buc. 1
- Pinion angrenare permanentă buc. 2
- Mele acționare vitezometru buc. 2
- Capac arbore secundar buc. 2
- Flanșe arbore sec. buc. 6
- Capac arbore primar buc. 3
- Pinion angren. permanentă buc. 3
- Furcă viteza III—IV buc. 3
- idem I—II buc. 2
- Ax schimbător mers înapoi buc. 2
- Ax furcă viteza 1—2 buc. 2
- idem 1—4 buc. 1

- Capac schimbător vit. 3—4 buc. 1
- Ax furcă mers înapoi buc. 1
- Furcă mers înapoi buc. 7
- Ax furcă schimbător vit. I buc. 7
- idem vit. 1—2 buc. 8
- Arbore pin. sec. cut. trans. buc. 1
- Capac spate cutie transmisie buc. 1
- Arbore punte față buc. 3
- Furcă glisantă arb. card. buc. 1
- Flanșă arbore cardan buc. 3
- Carter punte spate buc. 1
- Axă planetară spate stg. buc. 1
- idem dr. buc. 2
- Pirghie fuzetă stg. buc. 2
- Levier fuzetă stg. buc. 2
- Pirghie fuzetă dr. buc. 1
- Reazim sferic față dr. buc. 6
- Arbore planetar față cu art. dr. buc. 16
- idem stg. buc. 16
- Axa planetară spate stg. buc. 1
- Pastilă de oscilare bul. sferic buc. 14
- Bulon sferic cap bară buc. 38
- Pastilă sprijin buc. 6
- Levier sup. fuzetă buc. 2
- Butuc roată cu tambur buc. 1
- Butuc roată buc. 3
- Manșon etanșare buc. 7
- Casetă dir. simplă buc. 1
- Bucșă casetă dir. buc. 12
- Arbore pirghie c-dă dir. buc. 8
- Flanșă arbore val. buc. 6
- Arbore volan direcție buc. 1
- Tampon inf. suport motor buc. 2
- idem elastic inf. față motor buc. 73
- Bulon cercel arc față buc. 3
- Bridă arc spate în piul. buc. 8
- Racord flexibil buc. 13
- Tub frină roată spate buc. 28
- Racord flexibil față buc. 16
- Tub frină roată față buc. 4
- Racord flexibil buc. 20
- Geam duplex parbriz ARO buc. 10
- Radiator pt. încălzire buc. 2
- Comutator ștergător parbriz 8K3 buc. 83
- Furtun sorb Ø 100 mm ml. 1700
- idem Ø 125 mm ml. 800
- idem Ø 150 mm ml. 300

DIVERSE

- Plăci de cauciuc 16 mm kg. 495
- Tapet semilavabil mp. 868
- Covor PVC cu suport din burete mp. 1871